

Nyeralóba, fürdőbe utazóknak.

Kerti szék lapos, szeszes, 2.30 fr. Indul hinta-
gyékék két vagy szobában
4.00, 5.00, 10 fr. nagyobb
lécenél kényelmesebb fr. 10, 14,
20 fr. Japán nap-
ernyő 1-15 fr. Kerti legyőzők 10 krtól
3 fr. Kerti gyermekkecskék fr. 6-10 fr.
Gyermekkecskék gyermekeknek fr. 15-18 fr.

Asztali szék (mattolások) tóra üdítő
szék, nyári szék, kényelmes, dr. Főre pártal tartós szék-
vín készítő géppel

2	4	8	10	bottles
7	10	12	14	17
Javított csavar nélküli szódavíz-gép				
1	1 1/2	2 1/2	3	4 literes
8	9	10	12	14
Egy csomag bor és szódavíz fr. Fagylalt-készítő receptek				
3	Váljkészítő			
7.50	11.50	16.50	időre	
Tofja habvé 6 és váljkészítő edényével				

együtt 1.50-2 fr. Tynk alánk vaj arztó 70 kr.
Eset- és olaj-tartó fr. 1-10 fr. Villa és kandi
sálthoz 40 krtól 2 fr. Sodron-écheitő legyek
ellen 40 krtól 1.00 krtól. Pórtalok és gy-
mönök prés 80 UJ! Légmentesen elár-
krtól 1.80 krtól. Has- és befőttes-üvegek
1/2-3 literig 28-35 krtól. Mestartó fr. 30 kr. Sörgé-
páncsolt gyümölcsök fr. 10-15 fr. Kávé-
főző-gép 4.00-10 fr. Palackozógép 10-60 krtól.
Wichin szobapadló 70 kr. Sörös készletek tálcán
fr. 10-0 fr. Fogkefék. Tofja-gy. erlen szappan
3 darab 40 kr. Amerikai keresztmetsző fr. 3.00.
Időmértő csinos szelvény két alkalom fr. 2. Zacheri
rovarirtó-por 50 krtól 1 fr. Kézi virág-ecskendő 1.30,
2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15.,
16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27.,
28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39.,
40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50.,
51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61.,
62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71., 72.,
73., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83.,
84., 85., 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94.,
95., 96., 97., 98., 99., 100.

nyíró-olló 4.30. Lovagó gumilát 4.50-7.50. Török
szék 10-15 fr. Kézi szék 10-12 fr.
Alkalmi vétel vadász-fegyverek lecsal-
tott áron. Horoghalászat szeszes kellék.
Összetehető halász-bor fr. 1-15 fr. 2 darab borog
mestartó gyümölcs fr. 10. Zacheri állat-
irtó-por 10-15 fr. Touristák villa 4.50-10 fr. Bo-
csák fr. 4-8 fr. Kézi, kandi, villa egyben 1.90-4.50.
Zsákos bő pártal 40-50 fr. Lapos szeszes-
lécenél kényelmesebb fr. 1.50-18 fr. Kézi szék
szelvény 1-2.

Vendéglősöknek ligum-senectum kug-
lisz-polyák

9	9 1/2	10	10 1/2	11	11 1/2	12	12 1/2	13	13 1/2	14	14 1/2	15	15 1/2	16	16 1/2	17	17 1/2	18	18 1/2	19	19 1/2	20	20 1/2	21	21 1/2	22	22 1/2	23	23 1/2	24	24 1/2	25	25 1/2	26	26 1/2	27	27 1/2	28	28 1/2	29	29 1/2	30	30 1/2	31	31 1/2	32	32 1/2	33	33 1/2	34	34 1/2	35	35 1/2	36	36 1/2	37	37 1/2	38	38 1/2	39	39 1/2	40	40 1/2	41	41 1/2	42	42 1/2	43	43 1/2	44	44 1/2	45	45 1/2	46	46 1/2	47	47 1/2	48	48 1/2	49	49 1/2	50	50 1/2	51	51 1/2	52	52 1/2	53	53 1/2	54	54 1/2	55	55 1/2	56	56 1/2	57	57 1/2	58	58 1/2	59	59 1/2	60	60 1/2	61	61 1/2	62	62 1/2	63	63 1/2	64	64 1/2	65	65 1/2	66	66 1/2	67	67 1/2	68	68 1/2	69	69 1/2	70	70 1/2	71	71 1/2	72	72 1/2	73	73 1/2	74	74 1/2	75	75 1/2	76	76 1/2	77	77 1/2	78	78 1/2	79	79 1/2	80	80 1/2	81	81 1/2	82	82 1/2	83	83 1/2	84	84 1/2	85	85 1/2	86	86 1/2	87	87 1/2	88	88 1/2	89	89 1/2	90	90 1/2	91	91 1/2	92	92 1/2	93	93 1/2	94	94 1/2	95	95 1/2	96	96 1/2	97	97 1/2	98	98 1/2	99	99 1/2	100	100 1/2
---	-------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	----	--------	-----	---------

1.15 1.30 1.50 1.70 1.90 2.15 2.30 2.50 2.70 2.85
Egy Kézi szék szeszes anyagára be-
nyújtó tartós hanglédobok
2.0. Papir-léghűtő -60-
1.50 kr. Női kullalós egész szék
szeszes is leállítható, eg. készlet
bábok, golyó, zsinór és a spicakal
fr. 5.25. Ariston szelvény-kerék
16.50, egy szeszes 60 kr. Kézi
szeszes-puska fr. 4-50 fr.
Vasacskák kinyit. bolocsal fr.
2-8 fr. Szines papir-lam-
pionok kerék kivételével a és
din. készlet 15-60 krtól. Erős dug-
csok 20-30 fr. Páncsolt gyüm-
ölcsök 1.40. Bútorok
boriehuo gumicso 2.70-3 fr.
Kulcsal elzárt borító csap 1-3 fr. Hidraulikus
borító csap 4-5 fr. Szeszes szék
szeszes szék 1.50-2 fr. 3.30.
Kézi szeszes-puska fr. 4-50 fr.
Műtálatásul és a test edzésére. Teljes torna-
készlet 8.50.
Gyermek hinta 3-4 fr. Horgo-
zó fr. 4-5 fr. Trapes fr. 4-5 fr. Gummi labda
15 krtól 1.50 fr. Karika-játék 12 pár fr. 1.00. Ugró-színor
20-30 krtól. Lepkefőző 35-70 krtól. Botanikus
szelvény -10-2 fr. Accordeon tremoló
harm. nika trombita díszes fr. 7-10. Hangok szék
harmonika csengővel készlettel 1.50. Ocarina iskolai
-70-1.20 krtól. Kézi fogat, a gyermek maga elvált
hajta -40-6 fr. Háromkerékű erős velociped
bútor fr. 8-15 fr. Ásó, lapos, gerelyes gyermek-
kecskék 1.50-2 fr. Erős térbe varott labda 50 kr.
Közégl előjáróknak. Tartós rés oldal dob
szék fr. 7-12 fr. Posta-kézi 2 fr. Kézi fr. szék
és kézi fr. 1-8 fr. Marha-érvény 1.40-3.50. Marha-
és lólyuk 4 fr. Trokar két csővel 2.50. Bútor-
karika -65-1 fr. Birkalótó -80-1 fr.
Bútor és malacskák helyező fegyő 2.75, 4.00.
Dohányzóknak. Hüvely tömő -30-1 fr. Auto-
mat cigaretták készítő és dohány-szerező 3 fr.
Szárazon szeszes csatorna papír 1.30. Gőz pipaszó-csatorna
1.40. Káncsok gyártó 85 kr. Dohányzó 1.50.
Méhészeti segédesszók. Gondos-félméhészap-
pír 3 fr. Rajfőző-eszköz fr. 2-4.00. Herofogyó kalitka 1.20.
Méhész-kaparnó. 3 fr. Jelenleg. Kereső. Anyazárka-
hika. Eset és itató készlet. Hahnemann-féle
rács. Rajfőző-készlet stb. stb. Uj aranyos,
mely yel elvált tüdő-erők, szeszes stb. mozdulat új
1.40. Káncsok gyártó 85 kr. Kocsiállás pálya
7.50-15 fr.

Kívánatra 550 Ábrás Árjegyzéket bér-
mentve küld, meg nem felelő tárgyakat

Tusnád fürdő

Csikmegeye. 4013
Kiváló klimatikus gyógyhely - balsamos fenyves leve-
gővel, meleg alhavi égből. Meleg, jódos, sós, vasas
szénsavdús ivó és fürdőforrások. Tükör, salon, por-
celánkád-fürdők - fenyőtűkivonat és vasláfürdők;
vagyógyintézet, massage, méh-zuhanyzó és beléző
(inhalatio) termék. Tej- és savófürdő. Felsőes nyári tartó-
zkodási hely. páratlanul szép kirándulási helyekkel (Szent-
Annát, torjai Büdös barlang). Előnyös: üdülőknak,
vérszegénység, sápkór, kezdődő tüdővész, görvély, bőr-
és bujakórban, a lég és emésztő utak hurutos bántal-
maiban, tüdőbeteg, aszmatikus rohamok, idegesség
és ideggyengeségben szenvedőknek, elgyengült férfiero-
pól s legkiváltképpen a méh és hüvelyi üdült lobos és hur-
tos bántalmainál. Posta-távirda helyben. Menetérti jegyek
33% árleánydíjjal a m. k. államvasutak Brüssz állomá-
sához. Bővebb felvilágosítással s fürdőleírással szívesen szolgál
Dr. Veress Sándor fürdőorvos s a fürdőbiztos hivatal.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű órátképe.

BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN

cs. kir. és m. kir. szab. chrono meter
és műórás, föltalálója az első
egyedül kulcs nélkül föl-
huzható remontor
inga-órának
stb. stb.

London 1871.
Kecskemét 1872.
Bécs 1873. Ujvidék 1875.
Szeged 1876. Paris 1877.
Szekesfehervár 1879.
Budapest 1885.

Kitüntetve:
Levelelbeli megkeresésekre pontosan válaszoltattk.
képes árjegyzék bérmentve. Lavítások pont. eszközöltetik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű órátképe.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhiva-
talban, Budapest, IV,
egyetem-utca 4. sz. alatti

A legujabb tajt-pipák,

tajt és borostyán-
szipkák, sétatokok
ezüst fogantyúval,
billárd labdák és
játék-szerek, nagy
választékban

MARTINY H.
ujjonnan nyitott üzletében
Budapest, Andrassy-út 31. sz. a.
Tajt-pipákról kívánatra árjegyzé-
kek franco ingyen küldetnek. 4010

1889. július. 151. sz. 1889. július.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztő
GYULAI PÁL.

TARTALOM:
Tennyson. Haraszi Gyulától.
II. Rákóczy György és a szászok. — Szilágyi Sándortól.
Államtani problémák. — Concha Győzőtől.
Az Atlasz-család. Regény. (V.) — Csiky Gergelytől.
Külföldi hírek: Délbáb. — Lévy Józseftől. — A mór-
király. Heine után, németből, Spóner Andortól.
A nemzeti genius. — z.
Értesítő. Fraknói V.: Erdődi Bakócz Tamás élete. — x. —
Krohn J.: A Kalevala változatai. — Simonyi Zsigmond-
tól. — i. — Récey V.: Pelolvasások és leírások. —
cs-k. — Nyit level a szerkesztőhöz. I-II. Timon
Ákostól és Cs. F.-től.
Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Elő-
vetési ára bérmentve küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest.

VASÁRNAPI UJSÁG

28. SZÁM. 1889. BUDAPEST, JULIUS 14. XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
télvére — 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 3 frt
télvére — 3 •
Külföldi előfizetésekre a postai-
meghatározott viteldji le esztalando

A TEKHNOLÓGIAI IPARMUZEUM ÚJ PALOTÁJA.

MAGYAR kir. technológiai iparmuzeum és
az állami középipariskola a főváros és az
ország leghasznosabb intézetei közé tartoz-
nak. Mind a kettő boldog elméü Trefort Ágoston
közoktatásügyi miniszter alkotása, a ki a magyar
iparoktatási terén is nagy érdemeket szerzett
magának. Trefort belátta s ismételtlen hangoz-
tatta, hogy minden ország anyagi felvirágzásának
s azzal jöjje biztosításának föltételei és vegyes-
ségei közgazdasági állapotok, melyek vi-
szont a termelésnek s a termények feldolgozásá-

vel később az intézet igazgatója, Hegedűs Károly
földerjesztésére e szakasportokat kibővítette a
fém- és vasipari s a faipari csoportokkal, mert
csak így vállalkozhatott az intézet nehéz felada-
tának megoldására, a mely abban áll, hogy mű-
vezeteket, főmunkásokat és részben önálló ipa-
rosokat képezzen ki. A tanulókat végbizonnyít-
ványnyal képesítik azon iparágak üzésére, me-
lyek a tantervben elő vannak írva, még abban
az esetben is, ha ezek az iparágak az ipartör-
vény által megszabott kvalifikációhoz vannak
kötvé. Szóval az intézet végbizonnyítványjai mes-
terlevelek gyanánt tekinthetők. Ujabbban az
intézetben külön tanfolyamok tartatnak a télen

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST.

Dorottya-utca 1. sz.,
a „Magyar király” szálloda átellenében

MATTONI-FÉLE
GISSHIBLER
legújabb ásványos
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögéssnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdús, égvényes savanyu vize.
VEGHLES-SZALATNA-n (Zólyom-m.)
Budapesti főraktár
Ehrszébet-körút 38-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.
Számos raktár a vidéken.

Legjobb és Leghírnevebb
Pipere Hólgypor
La VELOUTINE
Különleges Riszpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Ch. FAY-féle párisi cég
„LA VELOUTINE”
különleges riszpora eredeti minőségben kapható és utánvétellel
is megrendelhető
VERTESSI SÁNDOR illatszertárban
Budapesten, Krištof-tér 8. szám.

Kwizda köszvényfolyadékja
évek óta kipróbált háziszser
esűz, köszvény és idegbajok ellen.
Valódiilag csak az itt mellékelt védjegy-
gyel. — Kapható Ausztria-Magyarország
minden gyógyszerárban.
Egy üveggel 1 frt o. é.
Naponkénti postai szétküldés a 15-letét által:
KWIZDA FERENCZ JÁNOS,
osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi
gyógyszertára Korneuburgban, Bécs mellett.

A TEKHNOLÓGIAI IPARMUZEUM ÚJ PALOTÁJÁNAK HOMLOKZATA A JÓZSEF-KÖRUTON. — KLŐSZ FÉNYKÉPE UTÁN.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest egyetem-utca 4. sz.)

születelő építő iparosok: kőművesek, ácsok és kőfaragók, továbbá a gőzkazánfűtők, stabil gőzgépezők s a lokomobil- és cséplőgép-kezelők számára. S az intézetnek, mely 1879-ben 32 növendékkel nyílt meg, most már évenként 6—7 száz hallgatója van.

A közép-iskolával kapcsolatosan szükségesnek mutatkozott egy technológiai iparmúzeum felállítása, melynek feladata szemlélet által s az azzal összekötött gyakorlati oktatás útján szakszerűleg képezni és nevelni az iparosokat. Trefort, a ki nagy figyelemmel kísérte a nyugati államok kulturáját, éles szemével meglátta, hogy külföldön a technológiai iparmúzeumok mily nevezetes eredményeket mutatnak fel, ezért elhatározta egy ilyen intézmény felállítását. De mielőtt tervének kivételéhez fogott volna, mint egyéb alkotásainál is, számolt a viszonyokkal, a pénzügyi helyzettel és a szakterekkel. Előbb úgy az illetékes politikai, mint fővárosi körökben épszerűsítette az eszmét s mikor annak kezdeményezésével a sikra állott, akkor már könnyen ment a kivétel.

Egy iparmúzeumnak létesítését már a 40-es években alakult magyar iparigylet kezdte meg. Nyers anyagok, iparcikkok, szerszámok és különféle gépek mintából gyűjteményt állított össze, mely az egyet felosztása után 1852-ben a magyar nemzeti múzeumba s innen 1869-ben az orsz. iparigylethez került. Négy évvel később, a bécsi 1873. évi világiállítás alkalmával az orsz. iparigylet egy felette érdekes s a műiparnak majdnem minden ágára kiterjedő gyűjteményt hozott össze, melyvel az iparművészeti múzeum alapját vette meg.

Az iparos-körökben azonban mind sürbben hangzottak egy tisztán technológiai (műszaki) múzeum létesítésének szükségét. Számos iparág termékeinél ugyanis a készítés műszaki oldala a földolgo, nem pedig az alaki kivétel és stilszerűség. Az országos magyar iparigylet e tárgyban 1879-ben fölterjesztést intézett Trefort közoktatásiügyi miniszterhez, a ki már régebb idő óta propagálta az eszmét, de kivételének akadályát a pénzügyi helyzetben látta. Ennek dacára is 1880-ban szaktanácskozmányt hívott össze, mely behatóan megvitatva a kérdést s megállapította a technológiai iparmúzeum elvi és szervezeti alapjait.

Időközben Trefort hozzáfogott az intézet felállítási költségeinek beszerzéséhez. Egyenesen ő felségéhez fordult első sorban, a ki az intézet céljaira 2000 forintot ajánlott fel. A király példáját követte József főherceg, Klotild főhercegnő, Albrecht főherceg, Agost szász-koburg-gothai herceg, Budapest főváros törvényhatósága, a budapesti és kassai kereskedelmi és iparkamara, úgy, hogy rövid időn együtt volt egy szerényebb intézet felállítására szükséges összeg. Ekkor a miniszter újabb szaktanácskozmányt tartott, majd egy szervező bizottságot küldött ki Szalay Imre miniszteri osztálytanácsos elnöke alatt. Szalay Imre az úgy tanulmányozása céljából nagyobb tanulmányokat tett s meglátogatta Bécs, Berlin, Stuttgart, Karlsruhe, Darmstadt, Nürnberg s több más város hasonló célu intézeteit. Hegedüs Károly ipariszkolai igazgató szintén hosszabb ideig volt külföldön, hogy az ügyet tanulmányozza. A kiküldötték visszaérkezése után 1882-ben megkezdődtek a tényleges szervezési munkálatok. A múzeum helyül a kerepesi-úti Belezsnay-teret jelölték ki, melynek épületeit célszerűen átalakították. A társadalom és a kormány áldozatkészségéből 1883-ban megnyílt az intézet.

A szervezet szerint a technológiai múzeum feladata az, hogy a technika terén felmerő újításokat, újabb anyagokat, gépeket és részben gyártmányokat bemutassa, azokkal kísérleteket tegyen és alkalmat nyújtson az iparosoknak, hogy azokat maguk is kipróbálják. A múzeum az összes kézmű- és iparágakra kiterjeszti működését s ehhez képest mindezen iparágak termékeiből, anyagaiból, gépeiből és szerszámaiból teljes gyűjtemény, mintatára és megfelelő szak-könyvtára van. Ezenkívül a múzeumban novemberől márciusig hetenként kétszer előadásokat tartanak iparosok és iparossegédek számára. Van továbbá három rajtanafolyam az asztalos és esztergyáros, a lakatos, bádógos, rézöntő és rézműves s a kocsigyártó iparosok számára.

Az új palota zárkó-lételetli ünnepélye az évi április 28-án folyt le. Felavatása szeptemberben lesz, a mikor végleg át fog adni rendelkezésnek.

Az új intézet jelenlegi kitünő vezetése mellett biztos záloga a magyar ipar jövőjének és fejlődésének.

A TEKNOLOGIAI IPARMUZEUM ÚJ PALOTÁJA A JÓZSEF-KÖRUT ÉS NÉPSZÍNHÁZ-UTCA SARKÁN.

középkola együttesen fejthetik ki igazi hivatásukat s ezért elhatározta azok egyesítését és 1884-ben Hegedüs Károlyt ki is nevezte mind a két intézet főigazgatójává. Utóbb, különösen az 1885-iki kiállítás után, a mikor a múzeum gyűjteményei rendkívül megsaporodtak, Trefort elhatározta azt is, hogy a két intézetet egy épületben helyezze el. Meg is bízta Hausmann Alajos műegyetemi tanárt és kiváló műépítést, hogy készítse el az épület tervét. Az új épület céljaira a népszínház mögött a József-körut, Népszínház- és Csokonay-utca által határolt nagy telket vásárolta meg, melynek területe mintegy hétezer négyszögömetér.

Az első terv szerint az épület költségei 525 ezer forintra voltak előirányozva, mely összeget azonban a képviselőház pénzügyi bizottsága 350 ezer forintra szállította le. De azért az új épület emelése ezzel a költséggel is teljesen sikerült. Az előnyös talajviszonyokon kívül ez főleg annak köszönhető, hogy az iparosok versenyre keltek, melyik állítsa elő szebben és olcsóbban az építéshez szükséges tárgyakat. A tizenkét munkálati csoportra több mint hatvan vállalkozó jelentkezett. Ez áldozatkészség mellett azután az a páratlan dolog történt, hogy az előirányzott összegből nemcsak maga az épület, de a belső helyiségek berendezésének, a gáz- és vízvezetéknek, a laboratóriumnak, a parknak, sőt még a járda felének elkészítési költsége is kikerült.

Az új technológiai iparmúzeum valóságos palota s egyike a főváros legdiszesebb középületeinek. Az egész olasz renaissance-stilban épült s olyan, mint egy velencei palota. A körutra néző részén oszlopcsarnokok lépcsőzet vezet az épületbe. E szürke oszlopok maithauseni gránitból készültek s ezeken kívül minden alkatrész, melyet az épületnél felhasználtak, kizárólag magyar termék. A két emelet, nyers téglából épült s terrakotta-diszítéssel ellátott palota rendkívül kellemes benyomást gyakorol a szemlélőre.

A József-körutra nyíló rész alsó részében (souterrain) a gépcsarnok, földszintjén a fa- és vegyszeti ipar kiállítás, az első emeleten a fémipar, elektro-technika, üveg- és agyagipari kiállítás és a második emeleten a főigazgató lakása van. A népszínház-utcai részben az alsó részben vannak a laboratóriumok, földszinten a könyvtár és két olvasóterem, az első emeleten az ipariszkola igazgatói irodája, tan- és rajzterem, a második emeleten szintén tan- és rajzterem, továbbá természetföldrajzi és laboratórium. A Csokonay-utca felé az egyemeletes műhelyépület nyílik. Az udvaron van a gép- és kazánház egy husz lőerejű gőzgéppel és harmincz méter magas kéményvel. E műhelyekben használati iparcikkeket készítenek kereskedők és magánosok számára.

Az új palota zárkó-lételetli ünnepélye az évi április 28-án folyt le. Felavatása szeptemberben lesz, a mikor végleg át fog adni rendelkezésnek.

Az új intézet jelenlegi kitünő vezetése mellett biztos záloga a magyar ipar jövőjének és fejlődésének.

Dr. Kovács Dénes.

VONATON.

Fel-felszivit még éles fűtve:
S vadulva vágat a vonat!
Hosszan lobog fehér füstje,
Mint könnyű lenge patyolat!

A merre tart, a merre csörtet,
Mint nyugtalan kar nyulik el,
Ködképe fűdi ezt a földet
Fölvillogó esetivel!

Halmos hegyek, virágos völgyek
Föltetszenek s fölrajznak:
Meg eltűnnek, ha elbűvölnék,
Mint röpönő, gyors madarak...

Az ormon ott a rezgő erdő,
Mint óriási zöld fodor,
Melyet a látgy, enyélő szellő
Meg-megsimít végig-sodor,

S a mélyen itt a pást, a gyöngye,
Oh, hogy ragyog, hogy tündököl!
Ezást, gyémánt s a harmat gyöngyre,
Mely rajta pergeve előmöl!

Oh büszke Erdély, bérczes éden,
Regék, csodák mesés hona,
Olyan igézőn tűnsz elébem,
Olyan igézőn, mint soha!

Oh jártam én már itt elégszer,
De nem valál ily szép nekem,
Minden zugod mint drága ékszer
Csillog felém most fényesen!

Oh, honnan ez édes káprázat?
Oh, honnan ez a változás?
Reám ragyog a magyarzásat.
Oly egyszerű a mily csodás!

Mint agglégény bolyongtam régen,
Ma meg mint házas járok itt:
S az én bűvös kis feleségem
Tündér-varázs elborít!...

Ha elmerülök szép szemedbe,
Oh gyönyörű kis feleség,
S a földön úgy tekintés szerte:
Minden zugoly a fényes ég!

SZÉCHY KÁROLY.

RÉGI KÉPEK.

I. A P. SZATHMÁRY KÁROLY.

II. A Magura kincstára.

Azt a szép öreg hegyet, mely Szilágy-Somlyó, a Báthoriak ősvárosa fölött gyönyörű hármass ormával emelkedik az ég felé, pár év alatt egészen lekoppasztotta a phylloxera.

Egy magát soha ki nem fizett fáradságos iparág semmisült itt meg: mert a somlyai szőlős gazda putnyiban hordta föl az erdőföldet és a trágyát a meredek ormokra; ott lyukat vágta a kőszikla oldalába és így rakta bele a szőlőveszést, melyet, — ha egy jó szerencsére megfa-

kaft — megkapált háromszor s midőn negyedik esztendőben megtermett, a mustját nem egyszer kötélén eresztette le a hordóban; mert a Magura egy némely részére oktanlat állatot föl nem lehetett vinni. Mikor azután jó ára volt a mustnak, a fársztó munka eredményét eladta, vedrét 50—60 krajczáron, — mai számítás szerint literét 3—4 krajczáron. De volt olyan év is, midőn egyik hordóért a másikat megtöltötték.

Az sem lehetett hát csoda, hogy néha a gazda elkeseredett a csekély áron és azt határozta: »mintsem ily potom árért adjam el ezt a véres verejtékkel termelt jó bort, inkább magam megiszom — és úgy történt, a miként beszéle.»

Magasabb államgazdasági szempontból e szerint a Magura bortermelése minden bakatorúsága dacára nem fizette ki magát; mert a Mezesen és Rezen keresztül sokba került a szállítás, nem volt vasút...

Most azután megérkezett a vasut a Magura alá.

És most meg már nem terem szőlő...

Különös gúnya a sorsnak! Tavaly még a szilvafutak, e második jövedelmi forrást is tönkretette a kemény fagy. Ha bor nincs, ne legyen pálinka sem!

De hát azért mégis egy millió évi forgalomra számították azt, a mit a Magura évenként termelt és ha a Magura nem egy-két jó iparost tett is tönkre az oktanlat szőlőműveléssel, volt ám olyan gazda is igen sok, a kinek az volt a takarékpénztára.

Most egyszerre mindezekből nincsen semmi!

Ezen a szerencsétlen állapotban még maga az ő Magura is elszomorodott.

— Megálljatok! — kiált fel — nemcsak hátamon szoktam én kincset hordani; van nekem a gyomromban is!

És épen mint száz év előtt a juhász-gyermekek pitiszkálására, — most két szegény kapás ember egy pár kapavágására kiomlott a jó Magura oldalából a sok kincs!

És minő kincs! Talán a gothoké, talán Attila hunjaié, — ki tudja, nem-e a Nibelungoké, kik idejöttek Attila udvarába boszút állani és meghalni?

Királyi palást-kapcsok sárányból finom ötvös-művészettel formálva oly méretekben, mint-ha óriások számára készültek volna; mert a két kapocs elér a mai embernek egyik vállától a másikig. Óriási keleti sardonix-kő, máss ékkövel kirakva, mely ugyancsak megnyomhatta annak a vállát, a ki azt viselte; arany csészek, melyeket királyi hölgyek karesu derekokra aggatva viseltek — talán Krimhild és Brunhild — hogy ételre, italra mindig készen legyen a királyi diszedény; s mindez, még az arany csészek belső része is kirakva India kincses bányáiból került szép gránát-kövekkel!... Ha ezek a másfél-ezer éves kincsek beszélni tudnának! Ezek mondhatnának nekünk érdekes történetet.

De nem beszéltek semmit, miből a két szegény kapás-ember megérthette volna a dolgot.

Már lehányaltott a nap, midőn a talált kincs első eszejeje kifordult s utána a többi sáros aranycserep.

Ekkor a magyar és a román kapás között ilyen párbeszéd keletkezett:

— No nézze kend, mennyi cserep — mondja Oltyán János, — talán haza kellene azt vinni. — Én bizony sohasem czipelem, vigye kend ha ténisz — felel reá a magyar.

— De lássa kend, nekem nincs miben hazavigyem, — kend a kötőjében (kötény kemény vászonból, melyet ott férfiak is viselnek) hazavithetné.

— Hát fogja kend, itt a kötő; majd visszaadja kend az ünnep után.

És a szegény kapás ember inkább kötényétől

vált meg, mintsem az arany ékszereket magával vigye. Mikor azok olyan nehezek!

És így veszekedtek a királyi kincsek fölött a szegény kapások, hogy melyik ne vigye haza? Két szegény kapás, kiknek kenyerét is megette a fereg, tiltakozik a királyok kincse fölvétele ellen!

Nem sajtószertű gunyja-e a sorsnak?

Oda hívták a bérlő gazdát is, a ki kapálhatott velök és a ki a leletet pár nap mulva meg akarta venni; Pap Iván szobafestő volt ez.

Ő meg létört egy darabot az egyik királyi agrafféből, hogy majd otthon megvizsgálja jobban. De állítólag ez is kiveszett zsebéből az uton.

Oltyán János hát hazaczipelte az öt kilós arany kincset s hogy a reá tapadt sárt ne kelljen hordozni, a Kraszánán átmentében nagyjából le is mosta őket. Másnap, mivel ünnep volt, reá ért a királyi ékszer-darabokat, melyek egykor vármegyéket értek, szalmával lesurolni és kitette száradni a tornácra.

Mégis hirt futott másnap a kincs találsának; a hír eljutott a polgármesterig s maga a kincs most Wertheim-zár alatt van a nemzeti múzeumban.

A két szegény kapás ember talán még most sem hiszi, hogy az a sok cserep csakugyan aranyból lett volna és nem is hiszi el addig, míg meg nem kapja az árát!...

Alig pár lépésre attól a helytől, melyen a mostani kincset találták, majdnem 100 év előtt 1798-ban két kis pástorfiu csaknem hasonló értékű kincset talált.

Nagy, 50—60 magyar aranyat nyomó füles arany tallérokat Valens és Gratianus császárok idejéből és egy hatalmas arany lánczot, melyről gazdasági jelvények, köztük egy csónakos és egy nagy ékkő függenek alá.

A két kecskepásztor — 8—10 évesek — unalmasan ott piszkált, gödröcskéket furt a halom oldalába.

Egyszerre csak eléjük ötlött a láncz és aztán a nagy öreg aranyérmek, melyek némelyike kövekkel is körül van rakva.

A fiuknak tetszett a fényes és nagy kevélyen botra akasztották a lánczot, úgy mentek futtyzó mellett hazafelé.

Valamelyik kocma-bérlőnek föltűnt a kincs s a fiuktól vásárolgatni kezdte egy-két ezüst huszasért az arany tallérokat.

Ennek azután híre ment; megtudták a »sós-tiszt« urak s a kamara nevében a leletet lefogalták és fölküldötték Bécsbe.

Maig is ott van az, mint harmadrendű régi arany kincs az »Antiken-Cabinet«-ben. Jog szerint ez, úgy mint a szent-miklósi híres »Attila kincse«, szintén Magyarországot illetné. Mert hiszen akkor még nem volt gyűjtemény, mely — mint ma a nemzeti múzeum, — a hasonló tárgyakat befogadja.

Mint Armeth és a hagyomány mondja, az arany tallérokból elkallódott vagy három dara b. Ugyancsak a hagyomány tartja fenn, hogy a kamara a városnak, földtulajdonosnak és a talléroknak 8—800 forintot fizetett.

Ezenkívül a két kecskepásztor nevelés alá fogták és az egyikből valóságos káplár lett a hadseregben, a másikkól pedig somlyó-csehi oláh pap.

Minden ily kincslelet után sok a kincskereső a Magurában. Néha egész társulatok alakulnak. Csak hogy az öreg ő Magura igen szeszélyes ám. Annak szokta kincseit szórni, a ki épen nem keresi. És azonfelül, míg a kincset rendezésen a tetején keresik, — ő azt az alján adja elő.

A PERSA SAH EURÓPÁBAN.

Harmadikban tesz körutat Nassr-ed-din sah, a persák hírneves fejedelme Európában, mindannyiszor egy-egy világiállítás meglátogatása lévén az indító ok utjára. 1873-ban a bécsi, 1878-ban a párisi s jelenleg ismét a párisi.

A persa sah, ki jelenleg 60 éves és már 31 éve ül ősei trónján, a kelet összes fejedelmei között talán legnagyobb vonalommal viseltetik az európai műveltség iránt, a miert valóságban az ő-persa párttal igen sok viszálykodása is van. Nevelője, Mirza-Tagi khán, ki egykor erzerumi konzul volt, már korán beleoltotta ezt a vonalmat s fölkelte benne az érdeklődést nyugot csodái iránt. Midőn első nagy európai útjából visszatért, Persia Nagy Péterének képzelte magát s ha nem is oly nagy tehetséggel, de ép oly szívóssággal és becsülettel munkálkodott hazájában az európai műveltség meghonosítására. Európai konzulságokat létesített, utakat állított, katonaságát európai modorban szervezte, számos idegent, különösen iparosokat és kereskedőket hívott meg hazájába (Teheránban most is több magyar lakik) s különösen Sir Drummond Wolff hatása alatt az addig Persiában uralkodott orosz befolyás ellenében az angolnak nagy tért engedett.

A művelt s igen tevékeny fejedelem, ki többek közt angol szaklapokba is ír hazáját ismertető cikkeket, a jelen évben május 11-én lépett át Dsulfánál Persia határát s csak ősszel szándékozik oda visszatérni Magyarországon át, hol egy legutolsó európai állomása lesz. Először Erivánon és Tiflisben át Moszkvába ment. Utja mindenfelé diadalut volt, a városok pompásan feldisznították magukat, hivatalos és nem hivatalos küldöttségek üdvözölték, s a hol megállott, népünnepeket, díszelőadásokat rendeztek tiszteletére. Tiflisben Dondukov Korkavok herceg kormányzó, Moszkvában Dolgoruki herceg fő-kormányzó a czár nevében üdvözölték. Május 23-án Szent-Pétervárra érkezett, hol maga a czár fogadta.

Több nap oroszországi tartózkodása után a sah egyenesen Berlinbe ment, hol a német császárt látogatta meg s ez alkalommal »legkedvesebb barátja«, Frigyes császár sirjára díszes korszort tett le. Kisebb városokat mellőzve, mivel ezek nagyobb részét már előbbi körutjai alkalmával megismerte, Brüsszelbe ment a belga király meglátogatására, majd egy pár napig mulatva a híres spaiai-fürdőben, hol a roulette-ban is megkísérelte szerencséjét s hol valóban tündéri kiválítást rendeztek tiszteletére, junius végén ült hajóra Antwerpenben, hogy az angol királyi udvart meglátogassa s ott különösen a nagy ipar tanulmányozásával egy egész hónapot töltött.

London népe 1873 óta nem látta a sahot s azóta nagy fordulat állott be a közvéleményben vele szemben. Az egykori ellenség és orosz szövetséges ma az angolok legfellebbebb birtokának, a kincsekben gazdag Indiának, egyik leghatalmasabb támogatója s különösen mióta legközelebb megnyitotta a Karun folyót az angol kereskedelemnek, szabad közlekedést engedve a persa öböl felől az ország bensejébe, a kereskedelmi érdekeket olyannyira szívén hordó nép lelkesült a keleti fejedelemért. A walesi herceg anyja nevében külön hajón ment Gravesendbe a magas vendég elé s azután együtt vonultak be ezer s ezer hajó és csónak kíséretében a Tower mellett, a Londonbridge alatt a híres parlamenti épülethez a Westminsterben, a hol főmérdék nép jelenlétében partra szállva, a királynő jubileuma alkalmával használt állami kocsiokon mentek a Buckingham palotába, hol a walesi herceg neje és leányai fogadták a vendéget.

A persa sah londoni tartózkodásának első napjai egész etiketteszerűek voltak. Megérkezését követő napon kiment Windsorbba a királynőhöz, udvariasan meglátogatván a néhai Albert király mauzóleumát Frogmoreban, s este az olasz operát nézte meg. Másnap a sok fogadás mellett a City hatalmas urait látogatta meg a Guildhallban. Csak harmadnap volt kissé több szabad ideje, hogy tanulmányokat tehessen, de ekkor is folyvást ezer és ezer bámészködő akadályozta útjában.

A sah kíséretében vannak többek közt: miniszterelnöke, Mirza Ali Askan khan Emin szultán, a »nagyhatalmu« nével felruházott nagyvezér, ki most először jött Európába, Mirza Ali-khan, közlekedési és postaiügyi miniszter,

együtt a persa birodalmi tanács elnöke; *Ali-Kuli-Chan-Mukher ed-danle*, közoktatásügyi, bányászati, kereskedelmi és távirdai miniszter, igen művelt ember, ki már 35 éve áll állami szolgálatban; *Mohammed-Hassan-khan-Itemades Saltaneh*, fő utazási marsal és sajtóügyi miniszter; *Dsheganqir-khan*, a szépművészetek örmény eredetű minisztere (a sah tudvaleg nagyon kedveli a képzőművészetet s igen sokat tesz annak érdekében). Ezekon kívül van még a kíséretben négy fő udvari hivatalnok, a fő udvari orvos, dr. *Tholozan*, nyolcz tábornok (Sertip) s 21 alsóbb rendű hivatalnok, köztök a 12 éves *Assz-es-Sultane* nevű «tábornok», a sah kedvence.

Ez utóbbi jelenleg a londoniak érdeklődésének

ASSZ-ES-SULTANE, A SAH KEDVENCZE.

A sah és kísérete Angliából a párisi kiállítás megtekintésére mennek s onnan visszatérve jutnak el hozzánk is ösz felé. Akkor még lesz alkalmunk e nevezetes feritúról s kíséretéről részletesebben is megemlékezni.

A PÁRISI KIÁLLITÁSRÓL.

Az Eiffel torony mellett a kiállítás legtekintélyesebb része kétségkívül a nagy ipar-palota

A SAH KISÉRETE.

A SAH BEVONULÁSA LONDONBA A WALESI HERCZEG TÁRSASÁGÁBAN.

A PERSA SAH LONDONBAN.

kiváló tárgya. Kicsiny, nyílt képű, eszes gyermek, kurddal oldalán. A gyermek, ki a sahtól elváhatlan s apródi tisztet teljesít, kurd eredetű, s a sah egyik kedvencz háremhölgyének öcsese, a kire van bízva a kincstár őrzete is. Híre terjedt Londonban, hogy a sah a kedvencz kis Assz számára angol nevelőnőt keres és már a diplomácia is beavatkozott a dologba, jól tudván tapasztalatból, hogy egy kedvencz háremhölgy rokonának keleti udvaroknál mily nagy befolyása lehet.

Óriási domja, mely a kertekkel és forrásokkal szemben van s a kiállítás minden részéből látható. Ez a kupola csaknem kétszáz láb magas és ezen fölül van a köztársaság szárnyas szobor alakja, mind a mellett az Eiffel-toronyral összehasonlítva igen alacsony épületnek látszik. Nagyon megoszlanak a vélemények az épület izléses volta felett, különösen a nagy kapu erősen aranyozott külső díszítését sokan nem tartják helyesnek, annyi azonban tény, hogy este, mi-

Igen érdekes az a nagy kert is, mely az iparsarnok és az Eiffel-torony között elterül. Ha meggondoljuk, hogy ez a hely az előtt piszkos katonai gyakorló tér volt, a csinos kert előállítására nemcsak ügyességről s türelemről tesz tanuságot, hanem valóban bámulatos is. Tágas zöld rétek s nagy fák tenyésznek itt oly alakban, mintha nemcsak egy pár hóval, hanem évekkal ezelőtt ültették volna őket. Mind a szökőkutak, mind a többi építés egészen hozzá illik

a díszítéshez. A legnagyobb szökőkút, mely képközpön látható, Contan és Formigi munkája s szobrászati díszítése Páris városát a haladás hajóján ábrázolja, körülvéve a Hirnev s más különböző tárgyú jelképes alakokkal; összesen 24 márvány alak van rajta, mind igen csinos munka. Az Eiffel-torony mellett isigenszép kut van. Mindezeket a kutakat esténként színes

Képünkön baloldalt van az algiri palota, kupolás épület kecses minarettel, távolabb a természetben ábrázolt tunisi bazár valóságos mórakkal, kik rendes üzletüket folytatják a kiállítás látogatóival szemben s kinnél a keleti kávézás elmaradhatlan. Van ezen kívül egy valóságos mór telep is tágas sátrakban, melyek egyikében a kíváncsi nők (de csak is nők!) néhány souért

A VÁCZI ÜTKÖZET.

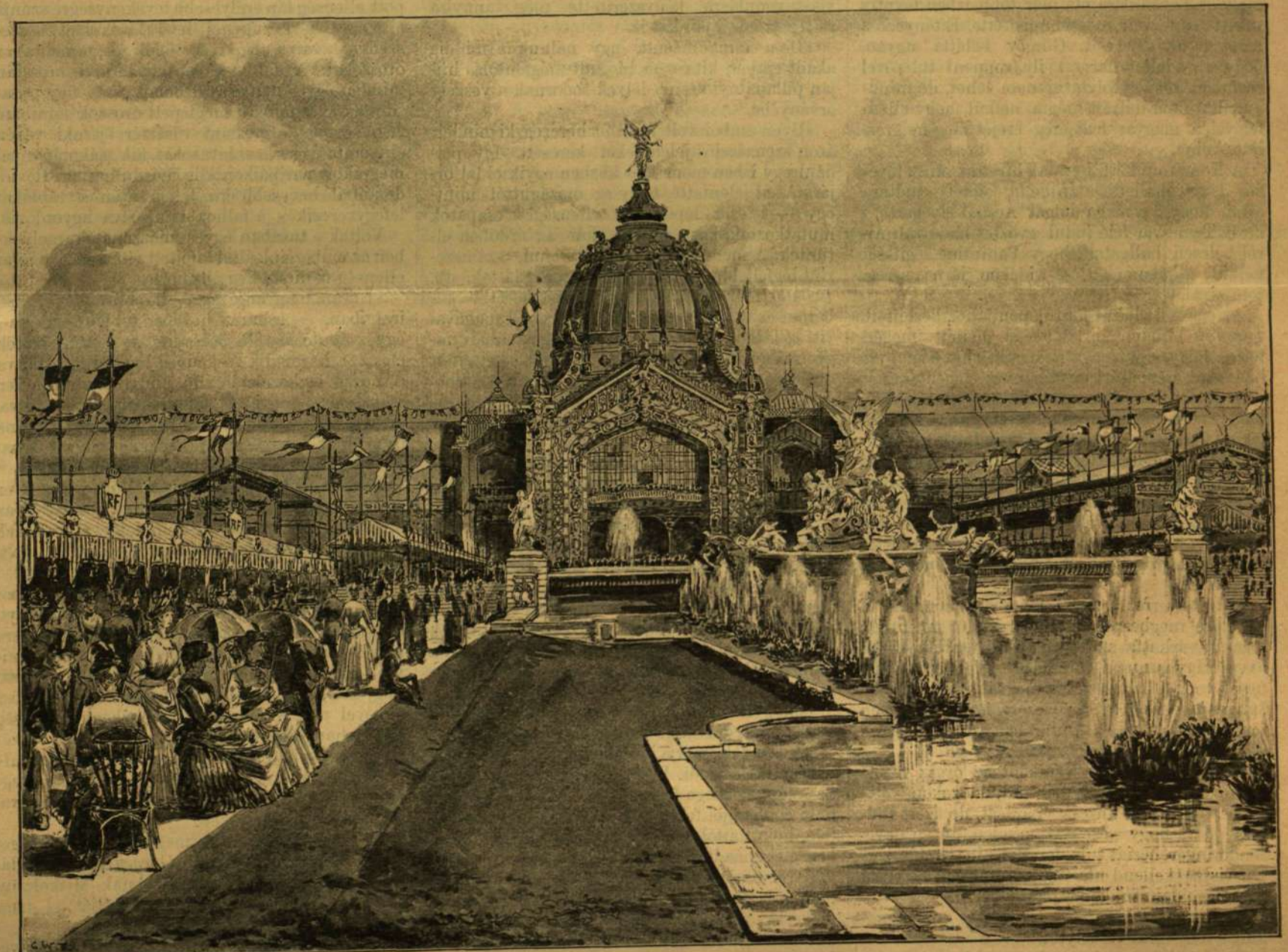
Negyven évvel ezelőtt.

1849. július 15-én.

Az orosz katonai írók által az 1849-iki hadjáratról közzétett leírások, a hivatalos értesítések kiételével, melyek másutt is vajmi részrehajlók

A GYARMAT-BAZÁROK ÉS PAVILLONOK A PÁRISI KIÁLLITÁSON.

A PÁRISI KIÁLLITÁS KÖZPONTI DOMJA. (DOME CENTRALE.)

lángokkal világítják ki, mint pár évvel ezelőtt a budapesti országos kiállításon is tették s ez a kiállítás nagy vonzerővel hat a párisi közönségre. Másik képünk általánosságban mutatja be a gyarmati bazárokat és pavilonokat az Invalidok palotája előtt levő területen, melyet épen úgy mint a Mars mezejét, csak pár hóval ezelőtt alakították át pusztá, homokos területből pompás kertté. Ezen a nagy külső területen láthatók együtt a francia gyarmatok és telepek kiállításai.

egy ösz szakállu sejk háremét is megtekinthetik. Ezután jönnek az annámi, kokhinkinai, tonkingi mutatóványok s a nagy gyarmati palota, melyben az összes tengerentúli francia telepek képviselvék. Ugyanitt van jávai falu is, valóságos kis község kávéházakkal, boltokkal, színházzal s a terület szélén látható a nagy panorama s a háttérben az invalidusok épületének hatalmas aranyos kupolája, mely alatt tudvaleg I. Napoleon aluszsa örök álmát.

és elfogultak szoktak lenni, — nem igen térnek el az igazságtól.

Csupán két dolgot takargatnak. Az egyik a július 15-iki váczi ütközet, a másik pedig Losonez felgyújtása. Ez utóbbi szomorú esetről azt restellik leginkább, hogy egy német eredetű tábornok — *Sass* — képviselte az orosz sereget.

Sass pedig annak idején azzal védekezett *Paskievics* herczeg előtt, hogy Losonez megfenyítésére az illető osztrák tábori biztos unszolta,

esetben titkossal halok meg. Szilárdan lépett a veszthely felé; a nép örült e látványnak, mely első ízben szolgáltatót rémes bizonyosságot az egyenlőségről, még a vérpadon is, és kegyetlen gúnyval parodizálta a kivégzést. A holtesztet visszaadták családjának.

Ezt megelőzőleg febr. 4-én még egy demokratikus tüntetésre került a dolog a nemzetgyűlésben, és egyikre azoknak a színpadias békülési jeleneteknek a király és nép között, melyeknek a forradalom első szaka oly sok példát nyújt. A mondtott napon XVI. Lajos megjelent a nemzetgyűlésen s néhány jóakaró szóval emlékezett meg „jó néperől, melyet biztosít szeretetéről”, az alkotmány fenntartása iránt való szilárd akaratáról, s fiának is ugyanezen elvekben való neveléséről. Főnállva beszélt a nemzetgyűléshez, mely öt ülve hallgatta végig s beszédje közben elhalmozta kitoró lelkesedése jeleivel. Mindenki újra felelködött a királyné, törvényre és alkotmányra, s a gyűlés a legrészesebb hangulatban oszlott el.

Még fontosabb esemény számba ment emel az a nagy ünnep, melyet július hó 14-ikén a Bastille bevételének első évi fordulója emlékére készült rendezni s mely hatalmas politikai eszmévé domborodott ki. Franciaország minden részében egymásután keltek életre ez időben a föderációk, melyek a törvény és királyi jelszava alatt egyesült nemzeti szövetségeket jelentettek, s melyeket Carlyle helyesen hasonlít az 1638-iki skót covenanthoz. Az 1790. júl. 14-iki ünnepélyre az ország minden részéből özönlöttek a föderáltak s a Marsmezőt egy ropant kiterjedésű ünnepi színhelyre alakították át 400,000 ülőhellyel. Az előkészületekre szerződöttetett 15,000 munkás nem volt elég, a népesség apraja, szegénye, gazdagja hozzájárult munkaerejével a nagy mű létesítéséhez, s hogy felelhetőleg tegye az óriási testvériesülési ünnepet, mely egyestendő volt az egyházat, királyt, a nemzetöröszöget, nemzetgyűlést, a fővárost és a vidéket arra, hogy megújítsák szent esküjüket a tágas tér közepén emelt haza-oltára előtt.

E nevezetes ünnep, mely minden akadályon és roz időjárásán diadalmasodva felemelő sikerrel ért véget, utolsó fellobbanása a királyság lemenő napja fényének. Franciaországban; utolsó órája sorsdöntött királynak. A föderáltak Franciaország departementjaiból testületileg mutatatták be magokat a királynak és királynénak. «Kik az ön emberei?» kérdezte a király. «Felséged hű lotharingjai» — felelték. És XVI. Lajos nem tudta — hogy utoljára hangzik feléje a hódolat és alattvalói tiszteltet e keresetlen hangja.

EGYVELEG.

* A nemes gyopár, melyet a mult nyáron ültettek el először a sziléziái Óriás hegyekben, megfogamzott s az idén már szépen szaporodik. A Magas Tátrában is mesterségesen akarják tenyészteni, mivel újabb a turisták és furdóvendégek nagyon ritkává tették.

* Az esküvők évfordulójának a jelen gyorsan élő korban már sok nevet találtak fel. Az első évforduló gyapot, a második papír, a harmadik bőr, az ötödik fa, a hatodik vászon, a 10-ik Clom, a 12-ik selyem, a 15-ik jegecz, a 20-ik khina-ész, a 25-ik ezüst, a 30-ik gyöngy, a 40-ik rubin, az 50-ik arany, a 75-ik gyémánt jelzővel tiszteltetik meg.

* A zsebtolvajok között a párisi rendőrség ada-

lai szerint leggyeesebbek a spanyolok és az olaszok, kik semmiféle segédeszközt nem használnak, míg a németek és angolok, kik a megrablott figyelmét valami által elvonják, már hátrább állanak s a francziák csak az ötödik helyre számíthatók, mivel ők csak az aszszonykál tudják sikerrel gyakorolni zsebmetzési művészetüket.

* A borkii katasztrófa színhelyén, hol a czár és családja csaknem életüket veszítették, most egy szép ezüst harang van, melyet a szerencsétlenség órájában öt perczig huznak, de különben mások néma.

* A szabadságzoborról, melyet Bartholdi készített a newyorki kikötő számára, a Párisban lakó amerikaiak most egy ötödérsznyi (38 láb magasságú) másolatot készítettek, körülbelül 30,000 forint költséggel s Páris városának ajánlották fel. A szobrot július 4-én leplezték le a grenellei híd mellett lévő Hattyu-szigeten.

* A ki öngyilkossági kísérletekből él. Ilyen is akad Newyorkban. A «nagy szédelgő» elegáns ven-

másfél márkát vett be. A koldulás tehát e helyen nem volt rossz üzlet.

* Találmányok jövedelme. Egy hamburgi lap érdekes adatokat közöl egyes találmányok jövedelméről. Valaki, ki érezlapokat alkalmazott a csizmak talpának kopása ellen, 1879-ben 12 millió márkáértéki találmányt adott el; 1887-ben már 143 milliónyit; tiszta haszna 5 milliónál több volt. A gázlámpák felett alkalmazott üvegharangokért, melyek a szoba menyezetének bekormosodását gátolják, feltalálója ugyanily összegeket vett be. Az az amerikai, ki a gyermekecipők orrára rézkarikákat tett, ma e találmánya folytán 8 millió márká vagyon felett rendelkezik. Egy angol felkész az általa feltalált játékszerekből hetenként 8000 márká jövedelmet huz. Egy tánczó bábj feltalálója eddig 300,000 márkát sepet be. Egy boroszlói orvos az antipyrin használatai jogit egy társaságnak adta el, mely 10,000 márkát fizet neki évenként, ugyanannyit kap egy másik boroszlói feltaláló felsőruha-akasztó lénezaier.

* A leggyosabb vasuti közlekedés jelenleg London és Edinburgh közt van az angol éjszakai vasuton, mely 660 Lillométernyi utat 8 óra alatt tesz meg. Mivel azonban egyes állomásokon 30 percznyi szünet van s egyes helyeken az emlékedés miatt a vasut lassabban megy, a vonat átlagos gyorsasága nagyobb, mint 80 kilométer óránként s vannak helyek, hol a vonat egy órában 112 kilométernyi utat tesz meg. S mindamellett ezen a vasuton mindeddig nem fordult elő szerencsétlenség.

* Menyegzői albumokat hoztak dívatba az amerikaiak előzők. Az óriási alaku kötött album első lapján van a díszesen kiállított esketési bizonyítvány, azután a vőlegény, menyasszony, majd a vőfélyek, nyoszoló leányok, eskető pap s előkelő lakodalmi vendégek képei díszöltözésben s mindenik alatt az illető sajátkezű aláírása. Végül az esketés helye s ideje színes felirattal s díszítve zárja be az albumot.

* A kinneli szőlőtöke. Skóthobban, Breadalbane marquis birtokán, Kinnel várában van egy 1831-ben ültetett szőlőtöke, mely ma már csodás nagyságn, mert egy külön e czétra használt üvegházban 387 m² méter területet fed be. Törzse 0.3 méterre emelkedik a föld felett, 0.6 méter vastag s 1.8 méter magasságban két főágra oszlik. A szőlőtökén levő legnagyobb fürt 1879-ben 2267 grammot nyomott. A fürtök nagy részét már éretlenül leszedik, így a mult évben 3170 fürt közül csak 550-et hagytak megérni, de ennek az 550 fürtnek sulya 408 kg. volt, tehát 8 mázsánál több. A szőlőtökére nagy gondot fordítanak, a hőmérséklet az üvegházban 15.5°—18.5° C. állandóan.

* A jótékony egyletek új pénzügyi módot találtak ki Hollandiában, hol a vasárnapi kirándulókól vagy falura utazóktól előkelő hölgyek egy forint adót szednek be a vasuti és gőzhajó-állomásokon a szüneti gyermek-telepek számára.

* Amerikaian. Egy bostoni városi tanácsos karácsonkor a piacon vásárolt pulykát vágván fel, annak belsejében esodálkozására egy levelet talált, melyben egy fiatal tanítónő az ismeretlen vevő felkéri, hogy karácsoni ajándéknak adjon neki egy órá, mivel arra nagy szüksége van s nem képes vásárolni. A levelehen teljes ezim is volt s a tanácsos teljesítette a szokatlan kérelmet.

* Az egyéni élettartam kiszámítására nézve Richardson angol orvos azt a tanácsot adja, hogy minden felnőtt ember adja össze szüleinek s nagyszüleinek életkorát, ossza el 6-tal, s nagyon valószínűleg megtudja, körülbelül mennyi ideig fog élni. Eltérések s szabály alól rendszeren csak oly esetekben fordulnak elő, midőn valami szerencsétlenség rövidíti meg az életet.

* Tibeten keresztül utazik most az Egyesült-Államok pekingi követéségének titkára egy benszülött karavánal. Mivel a khinal nyelvet folyékonyan ismeri s teljesen jártas a tibetiek nyelvében, reményli, hogy alóltözésben szerencsésen elhalot Lhasába, a hová újabbán egyetlen európaít sem engedtek be.

PÁL OROSZ NAGYHERCEG ÉS NEJE.

Az orosz pánszláv pártnak nagy öröme van. A czári családban, melynek tagjai igen csekély kifizetéll mind idegen eredetűek, s melynek nőtagjai majdnem mind germán uralkodóházak leánysarjaiból lettek a czárak és nagyhercegek nejei, most egyszerre két szláv eredetű nő foglalt helyet: a görög király s a montenegrói fejedelem leányai. Az utóbbi teljesen szláv véru hölgy, talán a legelső a jelenlegi orosz uralkodóházban.

Pál Alexandrovics nagyherceg, a czár legfiatalabb fivere, Alexandra hercegnőt, a görög király legidősebb leányát és így unokanővérét vette nőül. A nagyherceg jelenleg 28 éves, mert 1860-ban okt. 3-án született. Mivel beteges testalkatú, nem viselt állami hivatalát, mint a többi nagyhercegek, csak az elmaradhatatlan katonai czímek vannak meg: a testőrhuzárók kapitánya, két ezred tulajdonosa s a czár hadsegéde. E mellett még egy porosz és egy osztrák-magyar ezred tulajdonosa. Egészségi szempontból a teli hónapokat rendszeren délen tölté s így gyakran megfordult Athenben is, hol mult november havában jegyezte el unokanővérét, ki éppen tíz évvel fiatalabb nála s 1870-ben augusztus 30-án született.

A menyasszony június 15-én érkezett meg Szent-Pétervárra, hol nagy ünnepélyességekkel s ágyuk szakadatlan dörgése között fogadták. A bevonulásakor a hercegnő díszkocsiban ült a czárné oldalán. A díszhintó mellett egyik felől maga a czár, másik felől Pál nagyherceg lovagolt, a görög király pedig a czár oldala mellett. Egyenesen a kazáni nagy székesegyházba hajtottak, a hol rövid isteni tisztelet volt, mely után Lzidor érsek előlegesen megáldotta a jegyeseket. Innen a teli palotába mentek, hol este nagy díszebéd volt fölterítve. Az esküvő másnap dében történt meg a palota kápolnájában. A menyasszony a vőlegény karján jelent meg gazdag, sulyos bíborpalástban hermélín prémnel, fején gyémánt-korona ragyogott narancsvirágokkal s palástja uszályát négy apród vitte utána. A nagyherceg huzár-egyenruháját viselte ez alkodommal. Az isteni tiszteletet Szent-Pétervár és Novgorod metropolitái végeztek s a keleti görög egyházban szokásos koronázás tisztjét a nagyhercegek, valamint a menyasszony fivere, a spártai herceg teljesíték. Midőn a gyűrűt ujjaira felhuzták, az összes ágyuk eldőrdültek. Este az állami területen díszebéd és bál volt, melynek végén az új pár az angol rakparton levő palotájába vonult vissza.

Az esküves nagy érdeklődést keltett az orosz fővárosban, valamint a külföldön is. Mindamellett nem volt meg az a politikai jelentősége, mint a montenegrói hercegléány pár hetél előbb történt eljegyzésének, midőn a czár tudvalevőleg a montenegrói fejedelmet oly kitüntetöleg köszöntötte fel s Oroszország egyetlen igaz barátjának nevezte.

A BASTILLE.

Ha tisztában akarunk lenni annak a rendkívüli fordulatnak a jelentőségével, melynek a francia forradalomban ép ma száz éve a Bastille lerombolása nyitott elsőzör utat, ismerünk kell a hüberi kor e sötét intézményét, ismerni a kényüri hatalom e vak bástyáját, mely századokon át volt az emberi szellem szabadabb mozgására szegyezve, hogy elfojtsa a szabad szót s bilincsekbe verje a gondolatot. Mert az ébredő szellemi mozgalom amaz idejében, mely Franciaországban a 18-ik századot bevezette, ez a nagy állami épület, sötét és nedves kazamataival, áttörhetlen falaival és köveivel tapadt annyira vérrrel, gyászszal, mindenek felett a politikai üldözés, a vallási és bölcseleti túrelmetlenség eszköze volt, mely a francia nemzet legnagyobb neveit látta hosszú éveken át rabságra kárhoztatva falai közt.

Ott találjuk legelső sorban a 18-ik század legnagyobb francia íróját, Voltairét, ki ifjabb éveiben kétszer ült itt fogva. Akkor még az Arouet

Ferencz Mária nevet viselte és gyönyöröket csinált a regensre, az orleansi hercegre és leányára, Berry hercegnőre. 1717 márcziusától 1718 ápriliájig volt alkalma a négy fal közt tőprekenni költői munkásságának gyümölcsei felett. Majd 1726 márcziusában másodsor került a Bastilleba, de egy hó múlva már ismét elbocsájtották. Ezúttal Rohan-Chabot miatt került bajba, a ki családai által elpálholtatta az akkor még kevésbé ismert nevet költőt, s mivel Voltaire bosszút esküdött volt, mint írta, nem azért, hogy saját becsületét, hanem hogy a Rohanét helyreállítsa, e miatt fogságba vetették.

De nemesak a szabad vélemény taláta jutalmát a sötét falak elzárt magányában, egybekért is százan meg százan senyedtek a Bastille kazamatáin. Így a francia udvar legvakmerőbb Don Juanja, Richelieu Duplessis Armand herceg szerelmi kalandjai révén jutott bele a hírhedt börtönbe, s pedig több ízben, egyszer a burgundi hercegnőhez való viszonya miatt, mászszor a regens harmadik leánya, Valois kisasszony miatt, ki forró szerelemre gyúlt iránta. Azonkívül egy Matignon nevű urral ennek neje rágalmazása miatt vívott párbaja is megnyitotta számára a Bastille kapuit. Nem is csökent Richelieu kegye-

ALEXANDROVICS PÁL NAGYHERCEG ÉS ALEXANDRA GÖRÖG HERCEGNŐ.

lete soha az ódon épület iránt, melyben ifjukora büneit bünhötte s még késő agkorában, 1786-ban is meglátogatta tornyait. Pedig ekkor már túl volt a kilenczvenen.

Nem egy politikai fogly csak azért hagyta el a Bastillet, hogy onnan egyenesen a vérpadra lépjen. Ezek közé tartozott Rohan lovag. Ez a hollandokkal oly értelme szerződést kötött, hogy nekik több normandiai erősséget átenged. Az árulás kiderült s Rohan 1678-ban elfogták. Részt vett az összeesküvésben egy Latreaumont nevű norman nemes is, ki a cselsovény minden szálát kezei közt tartva, egyedül volt képes Rohan ellen tanúságot tenni. Ez az öt foglyul ejtő tisztre rálött, de a golyó nem talált. A tiszt, ki különben jó barátja volt Latreaumontnak, így szólott, mikor őt cselözni látta, hogy bátoraságát mutassa: «Lőj!» Az örök egyike azt vélte, hogy a parancs neki szól, s fegyverét a foglyra sütötte, ki halálosan megsebesített, ugy, hogy másnap meghalt. Most Rohan megszabadult az egyedülről, ki ellene tanúságot tehetett volna. Éjelenként csoportosan ölládkodtak a vár körül barátai, kiknek Rohan szócson át kiáltotta le: «Latreaumont meghalt, semmit sem vallott.» De ő azért elég ügyetlen volt a vizsgálóbíró beszéására, azon ígért

mellett, hogy a király meg fog kegyelmezni, kifecsegné a titkot. Hanem a király nem teljesítette az ígérteit, melyet nevében Bezons tett, Rohan kivégezték s vele együtt több czinkosársát s bizonyos Villars asszonyt, egy párisi parlamenti tanácsos leányát.

A Bastille legszalomramelöbb áldozatai közé tartozik gróf De Lally Arthúr is, kit 1762. nov. 1-én fogtak el Fontainebleauban, azzal vádolva, hogy mint fővezér oka volt Franciaország keletindiai telepei elvesztésének. Valóságilag azonban Lally volt az, ki a francia keletindiai hivatalnokok kapzsasága ellen erőlyesen kikelt s ezek cselsovényeinek esett áldozatul. Kivégzésénél oly jelenetek játszódtak le, melyek megfogaszják a vért az erekben. Mikor a halálós ítéletet felolvasták előtte, le kellett térdelnie. Rögton rá egy kabátúja alól kirántott körzövel akart véget vetni életének, de a jelenlevők hozzárohtantak, s a második döfésre emelt karát visszartartották. Azután taligán vitték a veszthelyre, s nehogy, mint a négerék szokták, nyelvével fojtsa meg magát, száját felpeczkelték. Végre a kivégzésnél az ifju Sanson elhibázta nyakát és csak koponyáját vágta le, mire atya felretolta a gyakorlatlan hóhersegédet s egy csapással elválasztotta fejét törzsétől. Az angol sajtó nagy port vert fel a kegyetlen kínzások miatt, annyival inkább, mivel az ír származásu Lally grófbán honfitársának kelt védelmére.

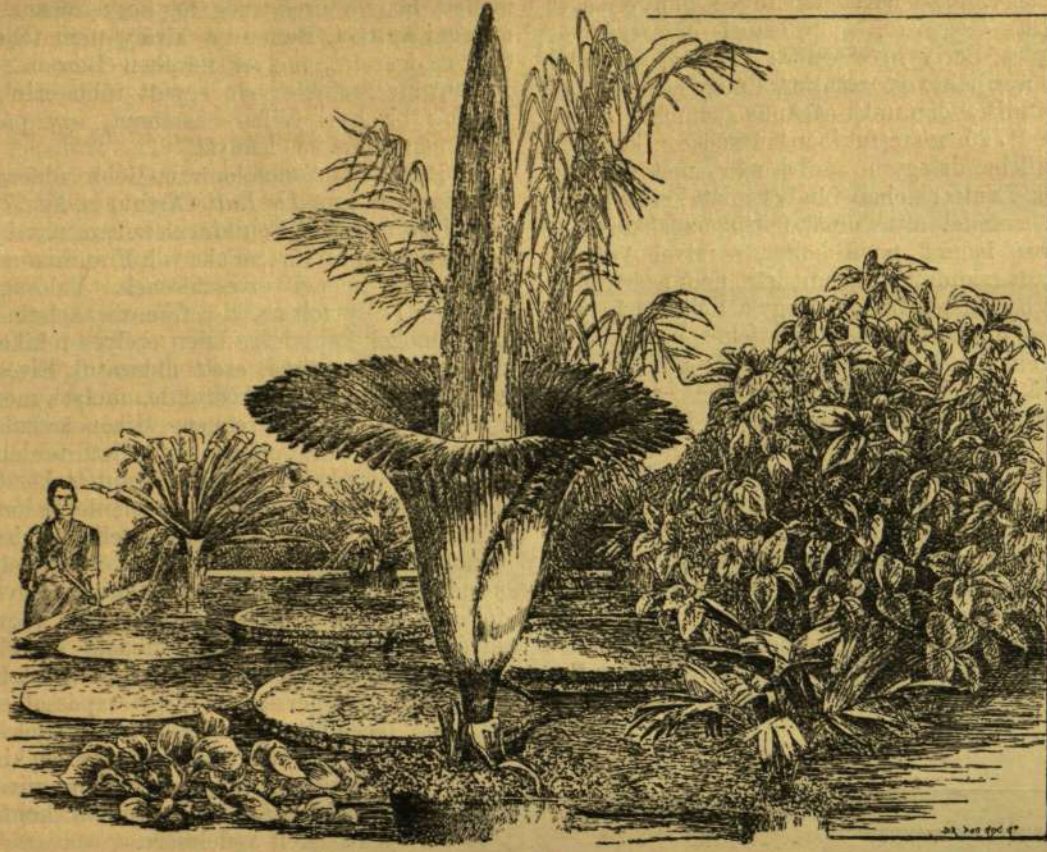
Sokáig lakta a Bastille-t Fouquet pénzügyminiszter is, kit 1661. szept. 5-én Nantesben D'Artignan számos testőr kíséretében tartóztatott le. Ezek kísérték őt a Bastilleba is 1663-ban s szolgáltaták naponként az örséget. Fouquet nem ok nélkül került a Bastilleba, évek hosszu során át tartott póre a rábizott állami pénzek elidegenítése tárgyában. Két év alatt 18 milliót adott ki háztartására, bőkezű gavallér volt, s levelezési közt igen előkelő nöktől találtak kompromittáló billet-doux-kat, köztük Scarron nejétől, a későbbi Maintenon asszonytól.

Mindamellett a Bastille foglyainak nagyobb részét a felségsejtők, lázítók, a vallás elleni és sajtóügyi vétségek elkövetői tették. Elég volt valakinek a jansenizmussal való rokonszenvezés gyanújába keveredni, hogy bebörtönözözzék; elég volt bizonyos eretnek iratok nyomtatásában, füzésében, vagy terjesztésében részt vennie, hogy éveken át sanyarogjon ártatlanul. Ambár néha közönségesebb gonosztevők is itt kapták megéremelt büntetésöket.

Ilyen volt kétségenkívül a roz híru zugirónó, Madame Gotteville, ki 1780-ban ismerkedett meg a Bastille kellemességeivel. Mint egy tengerész-tiszt neje, s szemlele és ismeretei miatt kedvelt egyéniség Páris körében, bizalmasává tudott lenni Le Noir rendőrigazgatónak, ki töle sok fontos adatnak jutott birtokába. De Gotteville asszony hihetetlen könnyelmü volt saját ügyében. Ma egy pompás palotában, holnap nyomorult viskóban lakott; ma négy egyenruhás inas állt szolgálatára, holnap már egyedelellett sem rendelkezett. Ha a hitellezők sarkában voltak, orvosa végig kunyorálta érdekében a rendőrséget s barátait, s rendszeren 50 louisdorral tért meg.

Mikor már minden segélyforrása kikapadt, Beaumarchais barátját avatta be titkába, s az ő segélyével Hollandiába szökött s Hágában telepedett le, miután Beaumarchais rokonaitól évdijt eszközölt ki számára. Itt egy kézisajtóra tett szert s annak segélyével fesztelenül tette közzé a piszkosabbnál piszkosabb pasquillokat. Segélyforrasi most sem elégtették ki szükségleteit. Le Noirnak 6000 livre-et kellett küldeni számára a rendőri pénztárból. Többé azonban nem fordulhatott hozzá kisegítés végett s így egy más barátjához, Richelieu hercegrezhez folyamodott, leírva előtte helyzetét s hozzátéve, hogy ha nem könyörül rajta, kénytelen lesz Mathusalem hetvenkilencz kalandjára kinyomtatni, mely igen fogja mulattatni bizonyos a közönséget és fog pénzt hozni a konyhára.

A herceg jól tudta, hogy ez a Mathusalem ő maga, s azért Beaumarchais által 25 aranyat kül-

AMORPHOPHALLUS TITANUM A KEWI NÖVÉNYKERTBEN, LONDON MELLETT.

dött a madame-nak, ki nyugtázva a 25 aranyat, egyszersmind megvetését fejezte ki a hercegnek a csekély adományért. Mikor már Gotteville asszony Hágában sem nyughatott, s többek közt összeveszett egy, a francia követ előtt nagy kegyben álló nővel, kit egy pamfletben ki is gúnyolt, a követnek Párisban tett panaszára Hágából a Bastilleba hurcolták. Azonban másnap, a hogy Boucher rendőri tikkát akarta motozni papírjait, a jeles asszonyság ellenszegült, s tiltakozott az ellen, hogy nagy és előkelő urakkal váltott levelezéseit érintés. Heves szóváltás fejlett ki, Boucher az ellenállás daczára a levelek után nyúlt, erre Gotteville asszony felugrott helyéről, rárohant, leütötte a parókát fejéről, s addig ökölte, rugta, míg leveleit felmarkolta a tűzbe dobhatta.

Gotteville asszony volt tehát a prototypja a revolver-irodalmároknak azon fajanak, mely ma is vigan virágzik és hajtja gyümölcsét.

Erdekes kalandot beszél el Dumouriez, a köztársaság későbbi hírneves tábornoka is, a Bastilleban átélt élményei közt. Foglárja erős, megtermett ember volt, de a ki örült, ha foglyaival minél többet gorbomáskodhatott. A parancsnok-tiszt megígérte volt neki, hogy cellájá magas ablakának két hiányzó tábláját becsináltatja, mivel a szoba hideg, esős időben valódi jégveremhez hasonlított. De az üveges csak nem jött. Dumouriez megkérdezte egyszer foglárját, mi az oka e késedelemnek? «Ej, az ördögbe, felelt az durván, úgy is igen szeliden bántak veled.»

Dumouriez ránez, hogy meggyőződjék, nem részeg-e, s mikor látta, hogy nem az, megfenyegeti a fizető, hogy panaszt tesz ellene. Ez még tetézi gorbomásgát, s a foglyora rohan. Dumouriez távolról sem mérkőzhetett volna a hatalmas testi erejű emberrel, de elszántsága bátorságot kölcsönöz neki, a kandallóhoz rohan, felkap egy égő hasábot s azzal mellen üti a foglárát. A nagy kiáltásra, küzködésre az őrség is előrohan, rögtön vizsgálót indítanak, melynek során a foglár bevallotta, hogy tegezte foglárát, a miért elbocsátatás lett volna büntetése, ha Dumouriez közvetítésére meg nem kegyelmeznek neki.

Egy alkalommal Dumouriez szétbontotta celláját, mert már megunta volt és nem akartak neki más adni. A falak sokkal vastagabbak voltak, semhogy leronthatta volna, az ajtók vaspántokkal és kapesokkal megerősítve, s 6 méter áron azt a látszatot akarta kelteni, hogy szó-kési kísérletet tett. Észrevette, hogy kandallójának földje egy kissé be volt süppedve. Két vastag kölap volt itt egymás mellé rakva, melyek a kandalló közt a nagy hősegtől megszűnt gerenda felett összeroskadtak. Föltette, hogy e megrokkant talaj alatt üregek kell lennie. Főlemelte a padozatnak a kandalló alatt fekvő részét s a gerenda látsza igazolta sejtelmét. Most félre hánnya a tüzet, egy tuskót használt emelő-rudnak, s eltávolította a vakolatréteget, melyen a

két kölemez feküdt. Azután lyukat ásott kezeivel a földbe, s ismételt lökésekkel sikerült az alatta levő szoba menyezét áttörnie. E több órai munkája eredménye remlés látvány volt, mely most eléje tárult. Egy mintegy ötven éves, teljesen csupasz férfit látott, rendkívül hosszú szürke szakállal, a ki visszadobta rá a lehullt mészörmeleket. Mint később megtudta, egy őrült, Farey Eustache kapitány volt, a ki már 22 év óta senyvedett a Bastilleban. De Dumouriez czélját érte: más cellát rendelték számára.

A Bastille legérdekesebb vendége különben a legendai híri olasz kalandoron és büvészen, Cagliostro-n kívül, a ki szintén tartott egy stáció-t itt, a rejtélyes *vasálarozos* volt, ez a történeti talány, kiknek kiléte felett annyian törtek már hiába fejeket. Tény az, s e tény a Bastille akkori parancsnokának, du Juncának naplói bizonyítják, hogy 1698 szept. 18-án egy fekete bársony álarccal ellátott foglyot hozott a Bastilleba Saint Mars, a sainte-marguerite-i fogház igazgatója, a hol az előzőleg már hosszabb idő óta volt letartóztatva. Nevét soha sem említették a 1703. nov. 19-én meghalt a börtönben. A valójában bársony álarcból csak később csinált a legenda vasálarozót, mely állítólag hátul oly mesterségen készült zárral volt ellátva, hogy a fogly nem nyithatta ki a nélkül, hogy életének is véget ne vessen. A kulcsa e zárnak a kormányzó kezében volt. Különb az álarc, kívülről bársonnyal bevonva, ugy volt szerkesztve, hogy felső része szilárdan állt, az alsó ellenben szabadon hagyta működni az állkapcsokat, ugy hogy az evést, ivást és beszélést nem akadályozta.

Ki volt ez álarc viselője — ma sem tudják. Némelyek XIV. Lajos fiának tartották Lavallière-től, Vermandois grófnak, holott tudva van, hogy a gróf 1683-ban a courtroy-i táborban lázban halt el. Mások XIV. Lajos ikerstívezt vélték a vasálarozosban lappangani, ki családiaság hasonlított magához a királyhoz, s azért tartotta ez őt fogva, nehogy az elégtelenség, megtudva létezését, javára fölkelést tervezzen. Ezt is megerősíték ugyan, de a német Zschokke és a francia Dumas erre a verzióra alapítják regényeiket. Állítják, hogy a vasálarozos ausztriai Annának volt természetes fia, még pedig Buckingham hercegtől, de ép ugy tartják az alsóbb néposztály körében népszerűsége miatt «vásári király»-nak nevezett Beaufort hercegnek is, ki előbb a «fronde»-nak volt egyik vezetője, utóbb azonban, 1659-ben alávetette magát a királynak, s mint tengernagy vezényelte a francia flottát. Ámde ez is, ugy hiszik másfelel, egy Kandia felé tett útja közben harczban esett el, s hulláját soha sem lelték fel. Ha ő lett volna a vasálarozos, ugy 92 évet kellett volna émie.

További sorban Monmouth herceget is sejtik a vasálarozos legendai alakjában, nem törődve azzal, hogy a herceget már 1685 jul. 15-én lefejezték II. Jakab király elleni pártütéséért. E né-

zet támogatói úgy okoskodnak, hogy a lefejezett Monmouth nem volt a valódi s véleményeket megerősítve látják abban a körülményben, hogy a fogoly a francia nyelvet csakugyan idegen kiejtéssel beszélte. Végre még egy őrmény patriarkhát is gyanítottak a titokzatos egynévségben, Avedik-et, a ki a katolikusok üldözése miatt küldetett a jезsuiták által a Bastilleba, nem is említve más verziókat, melyek a XIV. Lajos ellen ármánykodó mantuai herceg miniszterét, vagy a már említett Fouquet-t hiszik a vasálarozosban, mint a ki állítólag nem halt volna meg Pignerolles-ban. De újabb két nézetnek akadtak még védői, s ezek közt az utóbbi nem is a legvalószínűtlenebb. Az egyik az, hogy a vasálarozos nem volt más, mint Beaufort herceg egy tengerészisztyje, ki a törökök kezei közé jutott admirálist ki akarta váltani fogságából, holott Párisban örültek, hogy megszabadultak tőle. A másik pedig, mely hitelesnek vélt adatok alapján mutatja ki a rejtélyes alak azonosságát Armoises lovag kalandorral, a legveszedelmesebb kék és összeesküvők egyikével, ki több magas állásu egyennel egyetértőleg XIV. Lajos ellen merényletet forralt s azért tartották itélet nélkül fogságban.

Bárki lett legyen a vasálarozos, mint a hogy az idő a legendaság ködébe burkolta alakját, ugy tette legendaivá ma már a Bastille nevét is. A jog és igazság felragyogó napja szétűzte a barbár zsarnokság sötét rémeit, melyeknek lidéreznyomása századokon át nehezedett az emberi szellemre, s ha ma visszatekintünk a polgárusulás ama száz éves folyamatának keletkezésére, mely mindenüvé kiterjesztette a szabadság áldásait, e nagy ut első határmutató köveit a Bastille halomra hányt romjai szolgáltatják.

ÓRIÁS VIRÁG.

Mintegy 10 évvel ezelőtt Becari O. nevű olasz botanikus Sumatra sziget bensejében óriási vízi növényt fedezett fel, melyet *Amorphophallus titanum* névvel jelölt. A Sumatrán e ritka s feltűnően szép virág magából Becari jó esomót hozott a florenzi botanikus kert számára s e mellett egy skatulyában apró esemetét, melyet a London mellett levő világ-hírű kewi kertnek ajánlkozott. Itt a csemete megfogant, évről-évre gyarapodott, de azért a virág még most sem érte el a nagyságot, mint hazájában, hol a levél 10 láb magas, 3 láb kerületű, míg a bokréta kerülete 45 lábnyi. Ebben az évben az óriási virág, melyet a botanikus kertben a minden utazó által megámulat Victoria regia nevű óriási vízi növény mellett helyeztek el, végre teljes pompájában mutatkozott s június 21-én este 1/2 8 órakor, mint az összes angol lapok nagy örömmel hirdették, virága is kinyílt, s 6 láb magasságot ért el. A szép virág apró törzse zöld színű, fehér vagy sárga pettyekkel s ebből nyílik fel az óriási levélbokráta, mely három főszágból s azután végtelen apró, tojásdad lándzsás alaku levélkékből áll. Ennek a levélbokrátnak közepén nyúl fel egy hosszú hengeralaku rész, mely «Conophallus» néven ismert s a virág jellemző sajátosságát alkotja.

A NAPOLEONOK ÓRÁJA.

Mikor még I. Napoleon a brienne-i katonai iskolából mint szegény sorsu ifjú lépett a francia hadseregbe, hogy egyszerű tüzerhadnagyként kezdje meg dicsőségteljes pályáját, megkarított keresményéből egy ezüst szelobrárt vett, amolyan olcsó és rozsz portékát, a minőt most is tuczatoként akasztanak az ember nyakába élelmes üzerek, s a melynek legfeljebb azt a hasznát vette, hogy nem épen ritka pénzzavarai közt valamely zálogház gondjai alá adván, pillanatnyilag segített magán.

A lángesű hadvezérnek, daczára, hogy tanulmányait kitűnő sikerrel végezte, ez időben még nem sok kilátása volt a jövőre nézve, s bár tanítója már gyermekkorában megígálta, hogy valaha sokra fogja vinni, de főleg zárkozott, rideg modora kevés barátot tudott szerezni eleintén.

Csak a forradalom adta meg először az alapot gyors emelkedéséhez. Az általános felforgatás közepette Bonaparte oly ügyesen tudta tetetni a forradalom vezérferfiái előtt a köztársaságért való rajongó lelkesedést, mely voltaképp csak becsületes czélját takarta, hogy csakhamar kedveltette magát s Toulon ostroma után, mely

alkalommal különösen kitüntette magát, maga a fővezér e szavakkal ajánlotta a konventnek:

— Léptessék elő, különben maga fogja magát előléptetni!

S a konvent kinevezte tábornoknak. Mostantól fogva tarka viszontagságok közt folyt a leendő császár élete. Robespierre bukása után ő is, mint híve, elfogatott, de ismét szabadságra helyeztetett s egy ideig állás nélkül maradt, míg végre az időközben megalakult directorium megbízásából sikerült levernie egy lázadást vas-szigorával, mely ténye újra feléje hajlította a kormány kegyét.

Ez időben esett Beauharnais Jozefine-vel, a Robespierre rémuralma alatt kivégzett Beauharnais tábornok özvegyével való házassága. Egyszersmind Barras kinevezte a francia hadak fővezérének.

Olaszországba utazott az Ausztria ellen harczoló seregekhez, s a katonákki való bánásának olya hadvezéri talentumait, az egyiptomi hadjáratban. Mikor pedig az olaszországi és rajnai háborúk balsikeri végzetesekké kezdtek válni a direktoriumi kormányra nézve, egyszerre beköszöntött Párisba, s mint a «haza megmentője» övezte borostyánnal fejét. Egyike a directorium öt tagjának lemondott, kettő ravaszul Napoleon pártjára csapott át, a másik kettőt pedig a merész hadvezér elfogatta, s feltűzött szuronnyal szétkergetvén St. Cloudban «az őszáczák gyülekezését», magához ragadta a konzuli hatalmat, mely utolsó lépésfokaként szolgált a császári trónra.

Csodálatos éleslátással tudta embereit megválasztani és az alkalmas helyre állítani, így tett Talleyrand-dal, Fouché-val, Berthier és Carnot-val, a jelenlegi köztársasági elnök nagyatyjával. A pápával kötött konkordátuma csak arra szolgált, hogy becsüvyő czéljait az egyház által is szentesíttesse. Végre 1804-ben mindent elegyengetve látott arra, hogy magát a francziák császárává kikiáltassa s e méltóságát családjában örökösé tegye.

Élete nagy czélját kiváa azonban, nem kevésbé nagy feladatként hárult vállaira az, hogy az elért eredményt meg is tartsa. E végre míg saját országában a legbékülékenyebb politikát üzte, a külföldi hatalmakkal szemben nem szűnt meg éreztetni kardja hatalmát; minden egyes háboruja megannyi diadalt jelentett. Családját s származását azonban ekkor sem felejtette s míg négy fiúve mindenikét s mostoha fiát, Beauharnais Jenőt is trónokkal vagy egyéb kitüntetésekkel látta el, maga kegyelettel őrizte meg hadnagy korában vásárolt ezüst óráját, s mint császár is mindig magával hordta.

A marengoi csatában megkérdezte a mellette álló montebelloi herceget, hogy hány óra?

— Óráim ujra megállott — szolt a császár mosolyogva, egy régi, felette egyszerű ezüstórárt vonva ki zsebéből.

Lannes csodálkozását fejezte ki a fölött, hogy a császár ilyen órárt visel, de Napoleon elbeszélte, hogy mért ragaszkodik ez ócska tárgyhoz.

— Ez a rossz óra — gyomond — híven kísért végig pályámon annak első kezdetétől, s azért mindig értékes marad előttem.

És valóban ez órárt azóta mindig drága ereklyeként őrizték a Napoleon-családban, mint a nagy ós emléket, s mindig fiúról-fiúra szállt abban.

Követte I. Napoleont Elba szigetére s később Szent-Ilonára.

Midőn 1821-ben Longwoodban befejezte fényes élete pályáját, az óra Bécsbe került. Napoleonnak akkor 11 éves fiahoz, a kis reichstadti herceghez, a ki akkor Schönbrunnban lakott, nagyatya, I. Ferenc udvaránál. Ennek a fiúnak nem engedte meg a végezt, hogy mint II. Napoleon lépjen atya örökébe, nem vihette vissza az órárt a Tuillériákba. Alig 21 éves korában jobb létre szenderült. Ma is állítják még, hogy még megadtak neki, de valószínűbb, hogy kicsapongó életet élt. Annyi bizonyos, hogy e kicsapongásra is titkos elleni vették rá a Bonaparte-ellenes pártból, kik barátiként ferköztek hozzá, s idő előtt a tiltott gyönyörök orgyájába sodorta bele, mely nemsokára a legvadabb elfajulásra ragadta.

Halála után III. Napoleonra szállott az óra, a híres császár e neveléses utódjára, ki dicső

nagybátyját a legkisebb dolgokban is majmolta.

Az államesiny másodsor is sikerült, s III. Napoleon beleült a császári trónba. Mindenütt mosolyogni látszott rá a szerence, hatalmi kényének és álnok politikájának egymásután estek áldozatul Miksa mexikói császár és mások, míg végre a nemezis őt is utól érte. 1870 szept. 2-án porba omlott a kolosszus, a sedani nap mindörökké elhomályosította szerencséje eget.

A régi órárt, a családi ereklyét III. Napoleon a végzetes csatában is magánál hordta s magával vitte számkivettetésébe, Chislehurstbe. Ekkor már a harmadik Napoleont kísért az óra a hontalanságba.

Eugénia császárné, III. Napoleon özvegye, férje halála után fia, Lajos számára őrizte meg az órárt. A kis Lulu azonban nem felelt meg azoknak a várakozásoknak, melyeket a Bonaparte-ház hívei hozzá kötöttek. A IV. Napoleon sorsokan hasonlított a reichstadti hercegéhez. Körülbelül ugyanabban a korban érte el a kora halál, távol hazájától, a zuluk földén, gyilkos fegyvertől találva.

A családi óra akkor is nála volt. De mint tudva van, holttestét meztelenül, kifosztva találták meg. Az óra eltűnt.

Talán valamely rut zulu nő hordja most fekete mellén mint csecsebecsét, melylyel a harczbólatzatát vad kedvese ékesítette fel.

Vajjon visszakérül-e még a Napoleonok órája a család még élő tagjai valamelyikének birtokába, hogy tanuja legyen újabb a Bonaparte-ház felmosolygó szerencséjének? Vagy pedig csak egy kegyetlen allegoriának képül szolgál-e, mely a sors szeszélyét mutatja a maga felemelő és sújtó hatalmában?

KOSSUTHNÁL.

Torino, 1889. július 6.

A tegnapi nap azok közé tartozott, melyeket élete fogytáig emlékezetben fog tartani, a ki megérte.

Nyolcz-tizezre teszik a turini lapok azt a tömeget, mely a tegnapelőtt késő este érkező társaságot riadó «evviva Ungheria! evviva Kossuth! evviva ungharesi!» kiáltásokkal fogadta s a kiszállással talonságával bizony nem kevés zavart okozott. De hát azt is szeretetből tette.

Általában ugy tapasztaltuk, hogy Bresciától kezdve, a hol Haynau, utóbb málnuk a 13 vértanu, Batthyány s a többiek gyilkosa érdemelték ki a hiéna nevet, sokkal lelkebb hangulat fogadja az utazó magyarokat. Az állomásokon mindenütt sokan várták a vonatot s egész khorusan riadt föl az «evviva» mindennütt.

Az itteni fogadtatás azonban mindent fölülmult. A mit megmagyaráz a magyar nemzet fia és a turiniki közti az a drága kapocs, melynek neve Kossuth Lajos.

Kossuth Lajos...

Láttuk őt, a nagy hontalant. Hallottuk büvös szavának hangzatát, fölemelt magasan ropponó belkének szárnyára és ragadt magával fájdalom, bánaton, haragon, majd megvigasztaló dicsőségben, biztató reményen keresztül, megrezegtetve szívünk minden húrját. Láttunk egy nagy szónokot, a szó legmagasabb értelmében, egy mintamembert, a kihez hasonlókat csak hosszú időközökben szülnék a századok.

Mint szónokról majd nyugodtabb pillanatban.

Ez úttal külső megjelenéséről kisérlek meg egyet-mást közleni. Ő maga nem szereti azt, ha külsejével foglalkoznak. De ő vele szemben kénytelen az ember vele. Soha ennyi erőt, ennyi harmóniát, mondjuk ki, szépséget egy öreg emberben, mint a mennyi ebek az alakban egyesül. Járása komoly, biztos, tartása egyenes, fejének előre hajlása mutatja csak az öreg embert. Persze ez a fej fehér, mint a galamb, s a tar koponya nagyszerű tanulmányul szolgálhatna a szobrász-nak. Képen, akár olajfestés, akár fénykép legyen, lehetségen híven visszatűkröztetni azt a fejet, melyben annyi hatalmas gondolat fogamzott. Ide csakugyan plasztikai ábrázolat kellene s ve-

lünk utazó szobrász-barátunk, Zala György talált is alkalmat, hogy hosszasan, minden irányból megfigyelhesse s emlékezetébe vésesse ezt a csodálatos fejet.

A boltozatos, hatalmas homlok a redőnek alig van nyoma, sima az, és nyílt, sőt arcának többi része is ment az öregség redőitől, s orozáit két felől apró piros szín borítja. Bajuszát, szakállát, mely szintén hófehér, ugy szintén füle fölött előre fésült haját a zsebében hordott fésűvel gyakran simítja meg. A fehér hajusz alatt s a fehér szakáll fölött csodálatosan üde piros színben látszanak a finom metszésű ajkak, melyekért akármely fiatal leány megirigyelhetné, s melyek ha megnyílnak, két sor teljesen hiánytalan, egyenlő fogsort tüntetnek elő. Azt hiszem, ezeknek a jó fogaknak sok köszönhető abból, hogy Kossuthot oly bámulatos épségben tartotta meg a gondviselés.

Szeméről nagyon sokat irtak már, de mégis nagyon, nagyon keveset. Olyan szemek azok, a melyeket látni kell, mert sem leírás, sem kép nem nyújthat azokról megközelítő fogalmat. Azok a mélységes tüzi szemek önmagokban beszélnek s szinte fölöslegesen látszik, hogy segítségükre jöjjenek az ajkak, a nyelv. Perczekig volt módom megfigyelni a «hallgatós» Kossuthot. Szeme akkor is beszélt. Legtöbbször a távolban merengett el s ha rá nézett is valakire, ugy tetset, mintha azon keresztül, annak a háta mögött nézne valakit. Arca ilyenkor mozdulatlan, de szemén keresztül meglátszik a lélek működése s ha pillantását olykor fölveti, nyílt, biztos villanása a szemeknek azt mutatja, hogy az elme megtalálta, utólérte, s megragadta a keresett gondolatot, és most megvan.

Másfél óra hosszágú maradtak Kossuthnál a nála külön fogadtatásban részesült függetlenségi képviselők, természetesen leginkább politikai kérdésekről beszélgetve. De sok fordult elő beszédközben olyan is, a mi nem politika. Valamely kifejező örmeltes csodálkozását Kossuth testi konstitúciójának épsége fölött s azt mondá, hogy szivesen cserélné oda a maga 49 évét a kormányzó 87 évesét s tudja, hogy nem csinálna rossz cserét. Kossuth csak ugy «en passant», könnyedén veté oda: «próbálná meg csak egy napig», de ez oly hangon vala mondva, mely kifejezte, hogy jól ismeri az efféle kiszólamlások értékét, nem haragszik értök, nem hiszi el, s hogy — ne beszéljünk róla többet.

Ha kevesen vannak a szobában, Kossuth örmestársaló járkálva. Persze, ha többen vannak, mint ez alkalommal, íróasztalához ül, arra fekteti jobb kezét s noha csendes és egyáltalában nem emelt hangon beszélget, jobb kezével gyakran üt nagyokat az előtte fekvő papíra. Beszéd közben az a különben is beszédes szeme kigyulad, arca átszellemül s világítani látszik. Némelykor finom ironikus mosoly ül ajkaira, de mindig csak a tulajdon beszéde alatt, a vele beszélő alatt soha, komolyan tudja meghallgatni a nem legokosabb beszédeket is, s arcán az ilyenekkel szemben is nem elnézés, de való-ságos jóakarát látszik.

Azt a közel másfél órárt, melyben Kossuth Lajos negyven évi hallgatás után ismét mint szónok mutatta be magát, ez uttal esetlenül még nem akarom. Egy rengeteg teremben, a Valentino nevet viselő hegyvölgyes gyönyörű park legnagyobb termében, a Sagnóban volt föltárlva közel ezer ember számára a közepéb, melynek végén két tanácsnok kíséretében maga Turin polgármestere is megjelent, s emnyi ember előtt tartá meg a farsadásnak minden látható jele nélkül azt a nagy beszédét a 87 éves aggyastán, melyet annyi hévvel, oly hangsúlyozással és taglejtéssel elmondani a magyar parlament legszövetségesebb szónokainak is kimerítette volna erejét.

jegyek a jövő évi június 30-ikáig maradnak forgalomban, azontul két évig csak állampénztárak váltak be; továbbá másfelé még a pénzügyminiszter adhat esetről esetre engedélyt a beváltásra. 1893 december 31-ikén pedig végképen megszűnik értékek.

HALÁLOZÁSOK.

REVICZKY GYULA, az ifjabb költői nemzedék e kiváló tagja, július 11-én meghalt, hosszas betegeskedés után, megtörtén. Lelke erejét sok küzdelem emésztette, valódi költészeti tehetsége súlyosan nehezített az élet, s mikor e tehetség erőteljesen kezdett fejlődni, mikor irodalmi sikerekre számíthatott, egy borzasztó kór lepte meg, a sorvadás, mely ellen orvososság nincs. A telet Arcóban töltötte, de legfeljebb csak enyhülést talált ott. A tavaszkor jött haza, abban a reményben, hogy jobban van. De nem volt mentesség fiatal élet számára. Az utolsó heteket a klinikán töltötte. Folytonosan olvasott, írt. Mikor meghalt, nem volt körülte senki. Csöndesen aludt el örökre. A nyitranegyeli Vitkoczán született 1853-ban. Előbb atyját, aztán kilencz éves korában atyját vezette el. Árva maradt, s ez az árvaság sokzor följhangzik költeményében, melyek komorak, szomorak, de mélyérzetiek. Gyakran énekelt arról, hogy semmi öröme sem volt az életben, az ő szentsége keserv.

Bánatos árny szállt lelkére és költészetére és soha sem tudott megszabadulni attól. 1877-ben jött fel Budapestre s irodalmi pályáját szépetani és kritikai dolgozatokkal kezdte; majd napi lapok munkatársra lett. Költeményei első kötetét a Petőfi társaság adta ki 1883-ban „Ifjuságom” czim alatt és nevét ismertette. Nemrégiben „Magány” czimben jelent meg új kötet költemény tőle, újabb lyrai költészetünk egyik szép és tartalmas kötete, melyben a költői tehetség erős egynyi vonásokkal s az érzelmek és eszmék széles körében jelentkezik. Ekkor már Arcóban volt a fiatal költő, beteg. A kór fejlődött napról napra. A beteg hazatérve sem foglalkozhatott elhelyezkedéssel „Pesti Hírlap” szerkesztőségében, melynek tagja volt. Ő maga hitte, hogy felgyógyul. Mikor azonban a kórházba jutott, a halál gondolatával sokat foglalkozott, s pár hét előtt meghalt. Költemény jelent meg tőle lapunkban a haláláról, eszedve a kegyelmes éghé, tudja meg a költő életét, hogy kiönthesse érzelmei tengerét. Mikor e költemény beküldte, arra kérte lapunk szerkesztőjét, hogy közölje mielőbb, mert ohajtana megírni megjelenését. De sietni kell, — írta, — mert expressz-vonaton utazom.” Temetése e hó 12-ikén ment végbe. Az irói segélyegylet gondoskodott arról. A városi tanács pedig a Petőfi-társaság kérelmére ingyen sírhelyet adott a kerepesi-úti temetőben. A kórán elhunyt költőről közelbb bővebben megemlékezünk.

WEILEN JÓZSEF temetése e hó 5-ikén nagy részvét közt ment végbe Bécsben. A ravatalt sok koszoru fordítá elhunyt szerkesztő koporsójára. A koszorú közt feltűnt két magyar nemzeti színű és magyar feliratu koszorú is. Egyiket Jókai Mór küldte, másikat az „Ostrákr-magyar monarchia írásban és képbm” magyar szerkesztősége. A „Concordia” irói egylet, melynek az elhunyt elnöke volt, külön gyászjelentést is adott ki. Részvét-táviratot küldött János főherceg is; Stefánia özevgy trónörökösé pedig föl-kérte Szögyény László külügyi osztályfőnököt, hogy tolmácsolja a megboldogult özevgye előtt szóbeli izennelt is a legbensőbb részvétét. A temetésen nagy gyászközönség volt jelen; többek közt Bauer hadügyminiszter, Wekerle magyar pénzügyminiszter, Sterneck tengernagy, Szögyény külügyi osztályfőnök, Arneht a bécsi tudományos akadémia elnöke, igen sok író, stb. Budapestről, Jókai Mór, Nagy Miklós, Ujházi Éde, stb. — A sírnál Winternitz, a Concordia alelnöke, Jókai Mór és Warhnek tartottak beszédet. Jókai beszéde, mely a hallgatóságra mély hatást tett, a következőkéleg hangzik: „Milyen tisztelt gyászoló gyülekezet! Milyöntzassék nekem megengedni, hogy az elhunyt sirja fölött, mint a magyar írók és művészek társaságának képviselője megszólaljak megtört hangon, megtört szívvel. En is érzem a súlyos csapást, melynél az ész és a szív egymástól vitatja el a fájdalom előjogát. Mint barátot szerettem, mint költőt csodáltam, mint jellemet nagyrabecsültem s mint kollégá elváhatatlan volt tőlem. Teljes joggal ismételhetem a római költő szavait: „Per multis ille febilis occidit nulli febilior quam mihi.” Ha én őt épp úgy képes volnék desztálni, de a szavak csupán megőrkíteni képesek, új életre ébreszteni nem. Mindenki szerette őt, a ki csak ismerte, az ellenségekből barátok váltak, mihiely vele közelebből megismerkedtek. Mint férfit, a legderekekben is méltányolták őt, mert minden tettet előbb a becsület arany mérlegén fontolta meg. Siratom őt, mint munkatársamat egy nagy mű megalkotásában, melyet monarchiánakalanykorán a könyvek tengerében letínt

reménycsillaga, a mi megboldogult trónörökösünk kitűzött, feleje emelkedett az irodalmi alkotások színvonalán egész az emberig, mondhatnám egész az ember fölöttig. E nem az, hogy nagy monarchiánk minden népe és nemzetisége az igazságos és rokonszenves megismerés által szeretettel közelebb jusson egymáshoz, s minden ha bátorság kellett hozzá, ma több, mint valaha kimondani, hogy a népek kölcsönös szeretete alkotja az összességnek erejét és hatalmát, az egyesnek szabadságát és boldogságát. Bátorság kellett ahhoz, hogy a lobogón ez a jelszó álljon: „A ki hazafi, bármínő nyelven beszéljen is, nekem testvérem”. A ki fajgyűlöletet hirdert, azt bünyözték a ki a felebaráti szeretetet hirdeti, azt megfeszítik. S a mi Weilenünknek nemcsak arra volt bátorsága, hogy az elvet kimondja, de volt hozzá helyes tapintata és finom érzéke, hogy ezt meg is valósítsa. Nehéz feladatokat kellett megoldanunk egyesült erővel, de az oroszlánsrészt mindig őt illette s ezért bíltás iránta a magyar írók és művészek társasága, melyet képviselvek és a magyar olvasó közönség. A siralom ama nehéz napjai után, mely mindnyájunk kebelében örökké vérző sebet hagyott, magas pártfogók elhunytá után ez a feladat most kétszeresen nehéz volt, s im, most összeomlik az épület főszlopa is. Megdöbbenéssel tekintek e mély sötétségbe, mely megnyitva előttem Weilen József sirját. Lelkembem még most is visszhangzik utolsó szava: „Valahányszor idejöttem Ausztria szép, nagy fővárosába, az üdvözlés első szavát mindig apám nyelven mondtam: „Isten adjon meg!” Ki ismétélje még e szót? Adja Isten, hogy szellemi öröksége valamennyiünk között szétosztassék. S most, szeretet barátom, utána, a sirba küldöm a szeretet utolsó üdvözlését. Hamvaid máz házad, Ausztria földjéé, a melyet dicsőíteni törekedtél; szel-lemed valamennyiünké, az égé, a hol remélünk találkoznunk mindnyájan. Isten adjon meg örökre!” (Weilen arcképet és élettrajzát a „V. U.” 1885. évi 21-ik számában közöltük.)

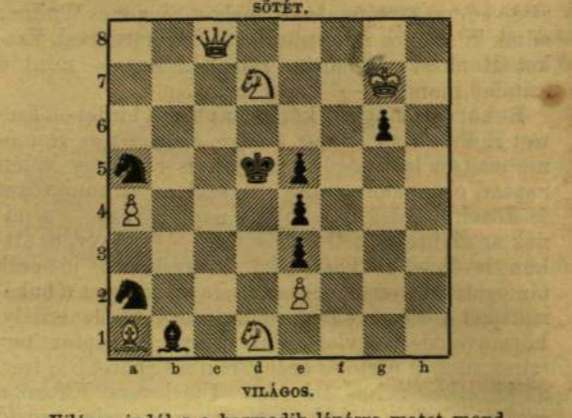
Elhunytak a közlebbi napok alatt: MEREI GRACZA László honfennégyi földbirtokos, 59 éves, ama négy Gracza-testvér közül az utolsó, kik a szabadságharczok egyszerre csaptak fel honvédnek, s kik közül egy a piski hírdelmében esett el, a másik a temesvári csatában kapott sebei következtében halt meg, a harmadikat a világsói fegyverletétől után való menekülésében az alföldön Szeged mellett gonosz emberek ölték meg, kik évek mulva, gróf Ráday szegedi kormánybiztossága alatt vették el érdemlett büntetésüket. A most elhunyt negyedik testvért az ostrákr sersege sorozták be, ha hazafiságsága következtében haditörvényszék előtt is állt és sok szenvedés után szabadult meg, aztán súlyki birtokára vonult s köztiszteltetben élt ott. — VÁR JÁNOS, Nagy-Várád egyik tekintélyes polgára, ki végrendeletileg 50,000 frtot hagyott jótékony czélra; ugyanott FLORA XAVER FERENCZ, kanonok, cholti apát, a szent Józsefről nevezett finevölvi intézet kormányzója, tudományos férfi. — BALOGH GYÖRGY, apát-plébános, kalocsai címzetes kanonok, 72 éves, Bécsben. — HASZLINGER SEBESTYÉN, a székesfehérvári egyházmegyei klerus neozsora, aranyismerés címzetes kanonok, és kálói plébános, 83 éves. — ORBÁN ELEK, gegeci ref. lelkész, életének 78-ik évében, közel 50 évig lelkészkedett Gegecen. — IGNYÁTOVICZ JAKAB, jeles szerb író, a szerb irodalom egyik kiváló alakja, derék, hazafias szerb, Újvidéken, hol nagy részvét mellett temették el. — SOÓS KÁROLY, nyug. ezredes, a 2-ik sorozat volt parancsnoka, 57 éves, N-Szebenben. — WIEZBICZKI LONGINI, 1848 — 49-iki honvédőrmagy, ki Lenkey parancsnoksága alatt jött Galiciából a szabadság védelmére, 64 éves, Budapest. — RAKOSI SÁNDOR, a tudomány-egyetemen a francia nyelv és irodalom rendkívüli tanára, ki a magyar nyelvészettel irodalmilag is foglalkozott, 71 éves, Budapest. — PORCSALMY LAJOS, állatorvos, ki a forradalomban mint nemzetőri tiszt vett tevékeny részt, 64 éves, Tasnád. — SZARKA JÓZSEF, régi honvéd, a máramaros-szigeti egyháznak harminczgy évig volt lelkéze, s a máramaros-ugocsi ref. egyház tanácsbírája, Huszton. — HOCHSINGER KONRÁD aljárásbíró, 47 éves, Kőszegen. — GAÁL ISTVÁN dr., Pestmegye pesti középírási orvosa, 78 éves, Alsó-Dabson. — GERZON ODÓN, nyug. huszárőrmagy, földbirtokos, Hajdúvámegye közigazgatási bizottságának tagja, 63 éves, Debreczenben. KISFÉTER IMRE, ügyvéd és Szeged városi számtiszt. — EULENBURG SÁNDOR, budai orvos, volt fővárosi bizottsági tag, 50 éves korában. — SZATMÁRI KIRÁLY MIKLÓS, 47 éves, Miskolcon. — KONVALINA IMRE, 19 éves, Aradon. — SZABADHEGYI ANTAL, birtokos, 80 éves, Nagy-Demjában. — MENDELÉNTYI IZIDOR, a pestvidéki törvényszék bírja, a ki kir. táblához kiegészítő bíróképv volt beosztva, derék szakember, 44 éves korában, Budapest. — UGANYINT RITTER ISTVÁN, az adonyi járás főszolgabírája, 57 éves; BURGER KÁROLY, fővárosi kávéház tulajdonos; PATRÓ JÓZSEF, m. k. honvédhadnagy, 37 éves.

KÖNIG SIMONNÉ, szül. Krishaber Julia, 77 éves, Budapest. — HACKEL JÁNOSNÉ szül. Schöber Teréz, volt fővárosi vendéglős özevgye, 45 éves. — WEREBLE ELZA, dr. Wekerle Lászlónak, Máramaros megye kir. tanfelügyelőjének leánya, életének 16 éves korában, Csömörön. — GUTTMANN ALBERTNÉ, szül. Stern Amália, 40 éves, N-Várádon.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ. Tűnődés. Az önbírdalt nem mindig biztos, kivált ha nem jó írás az alapja. „Az utókor gnyossan röhgöme — magában sem szép kifejezés; de itt értelmes; az ember elvész, maga mondja, „hír- és nyomtalan” (helyesebben hír nélkül, nyomtalan) — s az utókor nem tud róla, miért röhgöme? Kárpáti. Ambár látszólag Arany egyik baladájának a formájában mozog (még a befejezés is szorúl szóra abból véve!) — de az egész olyan, mintha ezöltő negyven-ötven évvel írták volna. Krónikás ballada, kompozició nélkül.

SAKKJÁTÉK. 1556. számú feladvány. A német sakk szövetség legjobb feladvány tornájában második díjat nyert.

Az 1550. számú feladvány megjelölése. Megjelölés. Világos. Sötét. Világos. Sötét.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi Sándor. — Kovács József. — Az Erkel-sakk társaság nevében: Exner Kornél. — S. A. — Ujhelyen: Dr. Kálnitzky Géza. — A nagykörsői polgári kör sakk-kedelői. — A pesti sakk-kör.

HETI-NAPTAR, július hó. Tábla a hetes naptarral, amely tartalmazza a napokat, a vallásokat (Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita) és a születési dátumokat.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual.) — versendet roben- und stickweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

FALUSI KÖNYVTÁR Számos fametszetekkel. — Egy-egy füzet 50 krajczár.

- 1. Magyar méhészkönyv. vagyis útmutatás a sikeres méhtenyésztésre, tekintettel a különböző tenyésztési módokra. Irta dr. Farkas M. III. kiadás.
2. Úgyes Mari, a kis-konyhakertésznő, vagyis alapos oktatás a zöldségtermesztésben. Metzger műve után magyarítá István bácsi. II. kiadás.
3. Takarmányozóvnyek ismertetése és tenyésztése rétmivélési és takarmányozási naptárral Irta dr. Farkas Mihály. II. kiadás.
4. Kerekdedelmi növények művelése. Nevezetesen az olajmagu-, fonalbeli-, festő- és egyéb gyáraknak való végre a közhasznú füzeszer növények miképeni termesztéséről szóló kézikönyv. Irta Reischer Endre.
5. Juhtenyésztés és gyapjúismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyításmódjával. Irta Reischer E. II. kiad.
6. Gyakorlati és elméleti sertéstenyésztés. Saját tapasztalása nyomán. Irta Dely M. Másod. bővített kiad.
7. Apró majorás vagyis: a baromfi-tenyésztés foglalata. Hóni és külföldi tekintélyek nyomán saját tapasztalásaival bővíttve írta dr. Farkas Mihály. II. kiadás.
8. A boglyár-gyümölcs tenyésztése. Irta dr. Farkas M.
9. A dinnye-tenyésztés foglalata és a legelősebb honi és külföldi csemegefaják ismertetése. Irta dr. Farkas Mihály.
10. A szarvasmarha-tenyésztés. Irta Kégl S.
11. Eperfa- és selyemhernyó-tenyésztés. Irta Áron E.
12. A szarvasmarha haszonvétele. Irta Kégl Sándor.
13. A szőlőművelés kátája. Irta Perlay Mihály.
14. Borászati v. pincze-gazdászati káté. Irta Perlay M.
15. Miként emelhetjük gazdaságunk jövedelmét? Irta Réti János.
16. Népszerű és a gazdaság minden ágaira vonatkozó mezel gasda naptára az uradalmi tisztek számára. Összeállította Ring Adorján.
17. A tengeri nyulak tenyésztése. Oettel Róbert műve után közli Grubiczy Géza.
18. A lótenyésztés. Irta Kodolányi Antal.
19. Állatorvosi jó tanácsok. Első könyv: Az állat és élete. Irta Dely M.
20. A földművelés alapelvei. Franciaából Viktor Rendu után közli Grubiczy G.
21. Állatorvosi jó tanácsok. Negyedik könyv: A beteg sertés orvoslása. Irta Dely Mátyas.
22. A mozd- és kertgazdaságra káros rovarok ismer-

- tetése és azok irtásmódja. Számos fametszetű ábrával. Irta dr. Nyáry Ferencz.
23. A gyümölcsoltványozás cserép- és faedényekben és az így s a szabadföldben nevelt törzefák okaszéri vagyis növényéleti alapon nyugvó metszése. Irta Kodolányi Antal. — 27 fametszvénytel.
24. Állatorvosi jó tanácsok. Második könyv: A beteg-állat-gyógytan, szülézet és hullaviszgálat. Saját tapasztalása nyomán írta Dely Mátyas.
25. A gasda, kertész és erdősz leghasznosabb barátai állatok között. Dr. Gloger L. W. C. hasoncziú német munkájának VII. kiadása nyomán írták Sporzon P. és Ebner S.
26. Gasdászati trágyalame vagyis a trágzás alapelvei. A magyar gazdaközönség számára. Irta dr. Nyáry F.
27. Gasdászati számvitel kisebb birtokosok számára. Egy toldalékkal: A kizsákdai körök és társulatokról. Az idevágó szakmukál felhasználasa mellett írta Kodolányi Antal.
28. A dohánytermelés és kezelés kézikönyve a magyar gazdaközönség számára. Irta dr. Nyáry Ferencz.
29. A komlótermelés és kezelés kézikönyve. A magyar gazdaközönség számára. Irta dr. Nyáry Ferencz.
30. A termőföldről, annak mivéléséről és javításáról. A gazdaközönség használatára írta Réti János.
31. Növénybetegségek. Irta dr. Szaniszló Albert. Harmadik kiadás.
32. A phylloxera, a koloradóbagár és a vértetű. A gasda legnevezetesebb három rovarellenesége. Irta dr. Szaniszló Albert.
33. A házikertek berendezése és ápolása. Több nevezetesebb kertészeti mű felhasználásával és saját tapasztalatai után írta Starndel Béla br.
34. A gyümölcs értékesítése. Gyakorlati útmutatás miként kell az érett gyümölcscsal bánni, a gyümölcsöt aszalni, gyümölcsbort csinálni és a gyümölcsöt sokféle módon értékesíteni. A legjobb aszaló s több gép rajzával. Irta Gyürky Antal.
35. Az előhaladt borkezelés és pincze-gazdászati ismeretése és gyakorlati útmutatás a szüretelés, mustkezelés, a homoki borok tökéletesítése, a pincze berendezése, borászati eszközök használata és a pinczeben előforduló minden teendők névre. Bortermelők, borkezelők és pinczemesterek számára írta Gyürky Antal.
36. A szántás és vetésről. Irta Réti János. 25 ábrával.

MAKROBIOTIKA VAGY IRTA DR. HUFELAND KRISTOF VILMOS. Dr. KLENCKE átdolgozása nyomán, fordította KEMÉNY FÜLÖP. Ára füve 1 frt. Vásonkötésben 1 frt 60.

TARTALOM: Elmeleti rész. A makrobiotika történelmi fejlődése. — Az életerő és az élettartam általában. — A növények élettartama. — Az állatvilág élettartama. — Az emberek élettartama. — A tapasztalatok eredményei. — Az emberi élettartam meghatározása. — Közlebbi megjelölés a magyar életről, legfőbb mozzanatainak, s magasabb és értelmi tökélyének befolyása az élet tartamára. — Egyes emberek élettartamának különös alakjai és ismertetési jelei. — Az élet hosszúságát ezáltal különböző rendszerek vizsgálata, és az egyedül lehetséges, s az emberi életre érvényes rendszer megállapítása. Gyakorlati rész. Első szakasz. Az élet-rövidítő tényezők. Ferde nevelés, — elkönyzetés, — túlingérés, fizikai és érkölesi elpuhultság, — Kicsapongás a neml életvezetésben, — a nemzeti erő elapadásra, — a fizikai és érkölesi enftetés. — A lelki erő töltésítése. — Betegségek, — ezeknek helytelen gyógykezelése, — erköszakos halálmeg, — hajlam az öngyilkosságra. — Tisztátalan levegő, — az embereknek nagy városokban ésszesztőlaltan való lakása. — Mértékletlenség az evés-és ivásban, — a finom konyha, — a szesztes italok. — Élterövidítő kedélyhangulatok és szenvedélyek, — haláltól való félelem, — rossz kedv, — túlságos elfoglaltság, — semmittevés, — unalom. — A túlságosan kifejlett

képzelőtehetség, — betegség képzése, — érzékenykedés, — Mérgek, úgy fizikaiak, mint taglyosak. — Az öreg kor s annak korai előidézése. — Második szakasz. Életerő hosszító tényezők. Jó fizikai származás. — Ésszerű fizikai nevelés. — Tevékeny és munkás ifjuság, — az elpuhultság kerülése. — A fizikai szerelemtől való tartózkodás az ifju korban és házasságon kívül. — Boldog házassálet. — Az alvás. — Testi mozgás. — A szabad levegő, mérsékelt hőfok. — A falmi és kerli élet. — Utazás. — Tisztaság és a bőr ápolása, — vajjon a gyapju, vagy vason fehérnemű ajánlatosabb-e? — Helyes étrend; — mértékletes evés-és ivásban; — a fogak ápolása; — megelőgetettség; — életbösszítő kedélyhangulat — és foglalkozásnemek; igazi jellem. — Kelleme és mérsékelt érkösi és érköli ingerek. — A betegségek elhárítása és okaszéri kezelése; — a különböző betegségek iránti hajlam felismerése, s az esetekben követendő eljárás; — az orvosi tudomány, s az orvosi helyes felhasználása; — házi és uti gyógyítás. — Életemtelenszenecöltségeknek. — Az örögek és kelli gondozása. — A szellemi és testi erőki miválása. — A fenti szabályoknak a testszervez, vármérésklet és életmód különböző volta szerinti alkalmazása.

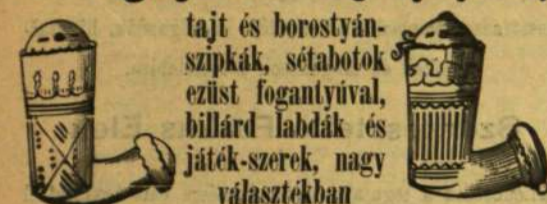
Zöld Könyvtár. (Csinos, zöld vászonkötésű kötetekben.) Boross Mihály válogatott kisebb munkái. 4 frt. Fáy András eredeti meséi és aphorizmái. Negyedik kiadás. 1 frt 60 kr. Györffy Iván. Tréfás versek. Humorgyöngyök gyönyörűkötetű gyűjteménye. 80 kr. Hufeland Kristóf Vilmos dr. Makrobiotika vagyis hogyan hosszabbíthatjuk meg életünket. Dr. Klencke átdolgozása nyomán, ford. Kemény Fülöp. 1 frt 60 kr. Jókai Mór válogatott beszélői. Második kiadás. 1 frt 60 kr. Tartalom: I. A Bányi család. — A jó öreg asszony. — A kalózkirály. — Petky Farkas leányai. — Bacsó Tamás. Kane a sarkutazó. A második Grinnel-expedició sarkutazása Dr. Kane E. K. műve után. Bevezetéssel ellátva. 1 frt 60 kr. Kisfaludy Károly válogatott munkái kisd. kötetben. A költő arcképpel. II-ik kiadás. 1 frt 60 kr. Versek és elbeszélések. — Szimfűvek. Kisfaludy Sándor összes regéi. A költő acsémletésű arcképpel. 1 frt 60 kr. Tartalom: I. Előszó. — Csabáncz. — Tátká. — Somló. — Dobosi Mihály és hitvese. — A szent-mihályhegyi remete. — A megboszult hentes. — Gynla szerelme. II. Kemend. — Dobroncs. — Szigliget. — A somlói vérszűret. — Eszezhvár. — Mics bán. — Frangyepán Erzsébet. — Balassa Bálint. — Viola és Pipacs vagy hamis barát. Kútyga Adol. br. Érintkezés az ember-ekkel. Fordította Nagy István. 1 frt 80 kr. Kuliffay Éde. Magyarország története. A legújabb időkkel korunkig. 1 frt 60 kr. Kuliffay Éde. A szabadság hősei és vértanúi. Lapok a magyar történelemből. 1 frt 60 kr. Legonvó Ernest. Atya és én a tizenkilencedik században. Fordította Feleki József. Gyermekek és serdülő-kor. Ifju-kor. 1 frt 60 kr. Mathews Vilmos dr. Hogyan boldogulunk? Fordította és jegyzetekkel ellátta Polgár. 1 frt 60 kr. Német beszélői. Irta: Ebers György, Hejze Pál, Spielhagen Frigyes, Stifter Adalbert, Storm Tivadár, Zschokke Henrik. 2 fr. Oros beszélek. Első kötet. Irta: Puskin S. A. Gogol M., Krylov J., Dosztojevszkij T., Turgenyev I. — Második kötet. Irta: Gogol Miklós, Koeha-novszkij, gróf Sollohov, gróf Tolstoj L. N. — Harmadik kötet. Irta: Turgenyev Szergejev-ics Iván. 2 fr. Postalovics Henrik. Lénárd és Gertrud. Magyarította Zsengery Samu. A szerző életrajzával. 2 fr. Tündérmesék. A legkedveltebb gyűjteményekből összeállítva. Negyedik kiadás. 80 kr. Wieland. A Abderták. Ford. Farkas Albert. 1 frt 40 kr.

BUDAPESTEN, Kerepesi ut 36. z. Kivántra bérmentve kapja mindenki a most megjelent árjegyzéket 300 képpel, melyben a hangszerek legújabb vívmányai ábrázolva vannak. — **Harmonika-Farvöl:** 12 billentyűvel, 8 hangokkal, melyek a szikpába való befűrés által működnek. Mindenkinek igen alkalmas mulató-eszköz. — Kicsiny és nagyok egyaránt alkalmas. — **Ára 2 frt.** — Harmonium- és harmonika-árjegyzékkel külön szolgálók.

Sternberg Armin hangszergyáros.

A legújabb tajt-pipák,

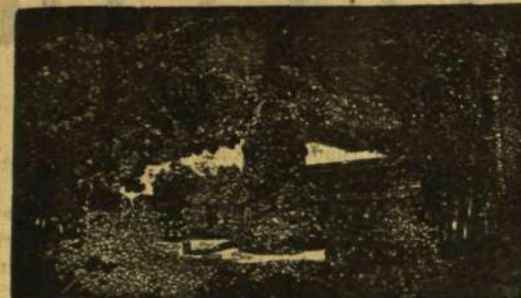
tajt és borostyán-szipkák, sétatobok ezüst fogantyúval, billiard labdák és játék-szerek, nagy választékban

MARTINY H.

ujnonnan nyitott üzletében
Budapest, Andrássy-út 31. sz. a.
Tajt-pipákról kívántra árjegyzékek franco ingyen küldetnek. 4010

Margitszigeti gyógyfürdő,

Budapest főváros közvetlen közelében.

nyel használtott: idült gyomorhurtnál és alhasi pangásnál. Rendelő orvos: dr. Székács. — Bérletkénylő egy a fürdő, mint a menetszék együttes váltásánál árlengedés. A szigetén lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menetszékkel előnyben részesülnek. A fővárosal örökökint készszer közlekedés. A fürdő-idény tartama május 1-től október 1-ig. — A lakások megrendelése: a szigetén a felügyelőségi irodában. Budapest.

35° E. meleg artzi forrás, porcellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykésülékekkel, nagyszerű kert, 300 teljes kényelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és belső lakatok, telefon-, távírárszerek, költésével, naponta szene.

Kóvalakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredménnyel használtott:

Körsvény, az inlelekek, izmok, csontvártá, ideghüvely, idült csúsz. A csúsz. körsvény, erőművi behatások typhus után fellépő hűdészek, szábak, csontbántalmak, csontszűt, izületi bajok és külértesékek, követő elváltozások. Fájdalmas hegek, mereveség, hűdés bántalmak, vizelesi nehezégek, méh- és hüvelybántalmak. Még arra is figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy a szigetén Barda-féle legújabb rendszerű villamos fürdők rendezettek be, melyek a körsvényes, csúszos és ideges bántalmak, valamint a hűdészek és az ischiás-nál a fürdészetben igen hatatos segéd gyógyeszközt képeznek. A hévíz belsőleg eredményesen használható. A szigetén van gyógyszerár, ellátva mindenamát ásványvízzel. A szigetén lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menetszékkel előnyben részesülnek. A fővárosal örökökint készszer közlekedés. A fürdő-idény tartama május 1-től október 1-ig. — A lakások megrendelése: a szigetén a felügyelőségi irodában. Budapest.

Legjobb és Leghírnevesebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Különleges Elszpor
BISMUTTAL VEGETIVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Ch. FAY-féle párisi cég
„LA VELOUTINE“
különleges rízspora eredeti minőségben kapható és utánvéttel is megrendelhető
VÉRTESSI SÁNDOR illatszertárában
Budapest, Kristóf-tér 8. szám.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kifünő hatásának bizonyuit köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Heurik, Karlsbad és Budapest.

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Házánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdús, égvényes savanyuvize.
VEGHLES-SZALATNA-n (Zólyom-m.)
Budapesti főraktár:
Erzsébet-körút 38-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.
Számos raktár a vidéken.

Gyors és biztos segély gyomorbántalmak és következményeikre! Az egészég fenntartására, a nedvek, valamint a vér tisztítása és tisztántartására és jó emésztés elősegítésére a legjobb és hatatos szer, mindenhol ismerve már és kevelve:

Dr. ROSA „ÉLETBALZSAMA“

Ez, a legjobb és legnagyobb erejű gyógyóvénnyekből a legodonosabban készült, mindennemű emésztési bajok, gyomorgörzések, étvágytalanság, savanyu felbőgés, vértelenség, aranyér stb. esetében teljes biztosággal állja meg helyét. Eme kifünő hatásánál fogva az most már a népek biztos és megpróbált hámszerévé vált. Nagy üveg ára 1 frt, kicsi 50 kr. Elismert levelek ezrelve állnak megtekintésre.

Óvás! Csaldások elhárítása érdekében figyelmeztetlek mindekit, hogy az eredeti szabály szerint egyedül tölem készített dr. Rosa életbalzsam két kartonba van gönyölve, mely hosszoldalán a felírást: „Dr. Rosa életbalzsama“ felírta nagy gyógyszerárban, B. Fragner, Prága 205-3-4 német, cseh, magyar és francia nyelven viseli, s a melynek homlokoldali a törvényes letétben álló mellékelt védjeggyel vannak ellátva.
Val. Dr. Rosa életbalzsam csak készítőjénél

B. Fragner „am schwarzen Adler“ gyógyszerárban Prága, 205-3, kapható. — Budapestben kapható Török József és Budai Emlinél.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárban van ez életbalzsamnak raktára. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

a köszönő iratok ezrelve elismert biztos gyógyszer minden gyuladás, seb és daganat ellen.

Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladás, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, genyedés, vérdaganat, genyfakadás, pokolvarnál; körömdaganatnál, kéz- és lábujjakon támadó ugynevezett körömméregnél, kezényedések, duzzadások, mirigydaganatoknál; szalonadagnál, költésnél. — Minden gyuladás, daganat, keményedést, duzzadást, a legrövidebb idő alatt gyógyít meg; hol azonban már genyepződés következett be, a fekélyt a legrövidebb idő alatt felhúzza és meggyógyítja. Szalonadagnál 25 és 35 krajczár, alatt felhúzza és meggyógyítja.

Óvás! Mivel a prágai egyetemes házikenőcsöt igen gyakran utánozzák, figyelmeztetek mindenkit, hogy azt, eredeti szabályában, csak és egyedül készítem. Csak akkor az valódi, ha a sárga ércszelencék, melyekbe töltve van, vörös használati utasításokba (9 nyelvű nyomtatványban) két kartonokba — melyek a fennhírt védjegyet viselik — vannak gönyölve.

Fül-balzsam. A legkísérletibb és számos kísérlet után ismeretes legmegbízhatóbb szer a nehéz hallás gyógyítására s teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére. 1 palack 1 frt

50 év óta sikerrel használtatik!
Szeplő és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítálatanságokat eltávolító jótállás mellett a Spitzer-féle szeplő és májfolt elleni

arezkenőcs és Salvátor-szappan.

Valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló

Salvátor-gyógyszertárban,

Eszéken, felsőváros, Dienes J. C-nél kapható.

1 tégely Spitzer-kenőcs 50 és 35 kr. 1 drb Salvátor-szappan 50 kr. Hatását előmozdítatik a Spitzer-féle salakos mosdóvíz használata által. 1 üveg 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtisztítálatanságoknál a „Milie arezkenőcsöt“ 1 tégely 60 kr. Kifünő Lyoni rízspór 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr. Mintán többféle utazások léteznek, a Spitzer-és Milie-kenőcshez használható szappanok saját cégem be van nyomva és csak ezen cégemmel ellátott Salvátor-szappan tekinthető valódinak; a Spitzer-kenőcs földélen pedig a Salvátorféle nyomor nyomában van feltüntetve. Raktár Budapestben Török József gyógyszerárban, király-utca 12. Postai megrendelések utánvelet mellett azonnal pontosan eszokolitnek.

Kwizda közsvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszser

csúsz, körsvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkinti postai szétküldés a fő-letét által:

KWIZDA FERENCZ JÁNOS,

osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerértára Korneuburgban, Bécs mellett.

Tusnád fürdő

Csikmegye. 4013

Kiváló klimatikus gyógyhely — balzsamos fenyves levegővel, meleg alhavasi égaljjal. Meleg, jódos, sós, vasas szénsavdús ivó és fürdőforrások. Tükör, salon, porcellánkád-fürdők — fenyőtűkivonat és vasláp-fürdők; vizgyógyintézet, masszage, méh-zuhanyzó és belégrző (inhalatio) termék. Tej- és savókúra. Felséges nyári tartózkodási hely. páratlanul szép kirándulási helyekkel (Szent-Annató, torjai Búdös barlang). Előnyös: üdülőknék, vérszegénység, sápkór, kezdődő tüdővész, görvety, bór-és bujakórban, a lég és emésztő utak hurutos bántalmaiban, tüdőlegény, asthmaticus rohamok, idegesség és ideggyengeségben szenvedőknek, elgyengült férfernél s legkiváltképen a méh és hüvely idült tobos és hurutos bántalmainál. Posta-távirda helyben. Menettérti jegyek 33% árleengedéssel a m. k. államvasutak Brassó állomáshoz. Bővebb felvilágosítással s fürdőleírással szivesen szolgál Dr. Veress Sándor fürdőorvos s a fürdőbiztosítási hivatal.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtáránál kapható:

TOMPA MIHÁLY

VIRÁGREGÉK

HETEDIK KIADÁS.

A KÖLTŐ ARCZKÉPEVEL.

Ára füzve 2 frt 50 krajczár.

Vászonidiskótésben 4 frt. — Diskótés francia bórben 5 forint.

GYULAI PÁL

KÖLTEMÉNYEI

Második bőv. kiadás

A KÖLTŐ ARCZKEPEVEL

Ára füzve 4 frt, díszk. 5 frt

A régi

Magyarország.

1711—1825.

Irta

Grünwald Béla.

Második kiadás.

Ára füzve 4 forint.

29. SZÁM. 1889.

BUDAPEST, JULIUS 21.

XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre — 3 * Kétföldi előfizetésekhöz a postaiag meghatározott viteldíj a csatlolandó

REVICZKY GYULA.

1855—1889.

Még nincs több három heténél, hogy e nével egy rövidségében is megható költemény alatt találkozt utóljára lapunkban az olvasó, mely szívet tépő panasza volt egy nehéz kórúgyon sínló reménytelen ifju életnek, a melyet homlokon légyintett már az enyeszett lehe, végső akkordja egy megpattanó hürnak. A költszék kiváltásga, hogy a fantázia isteni jogán helyzeteket teremt, melyek csupán a megerengés világából merítik létezesüket, vagy pedig eszményi színekkel tulozza a meglévő helyzeteket. Nem sokan tudták akkor sem, hogy e rövidke költemény, melyben a költő az élethez való ragaszkodással számlálgatja még hátralevő napjait s életereje végső fellobbanásával esd ki-méletet a szörnyű végzettől, valóban szomorú valóság — hattudala a bánatos arczu dalnoknak, ki akkor már végső küzdelmét vívta a megsemmisüléssel.

Ah, a halálnak gyors keze van. Reviczky Gyula meghalt; meghalt úgy, a mint egy magyar költő meghalhat, szegényen, anyagi javak nélkül, kevesek által ismerve, egyedül, magára hagyatva a kórház ridge falai közt, úgy a fejénél csupán egy szelid apéca arc végső örökösével, hogy elzúzza utolsó éjjele háborogató rémképeit, család helyett egyedül a vallás nagy családjában lelve utolsó vigaszt, melynek alázatos szívi szolgálónője a krisztusi szeretet nevében ápolta, gondozta végső napjait.

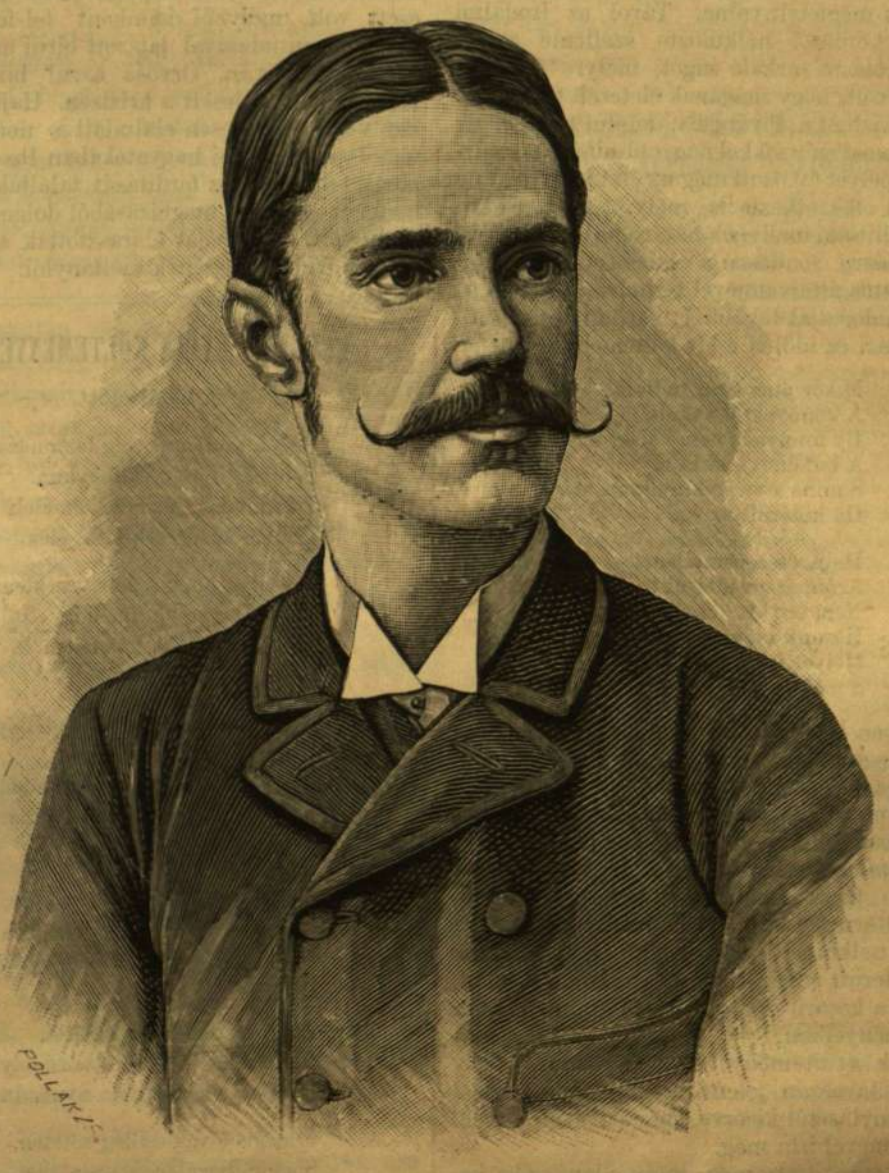
Az a hideg halott, kit e hó 12-dikén örökre elzárt a koporsó előlünk, a szenvedések nagy iskoláját járta meg. Mert nehéz harez az irodalom harezta, a tehetőség önmagát érvényesítő igyekezetének fásasztó küzdelme nem ismer enyhítő pihenést. Vannak e hareznak is győzedelmes, koszorús hadvezérei, de vannak névtelen közkatónái is, a kik érdemben nem, csak sikerben szegényebbek azoknál. Van, a ki hosszu, megunt tusa után félreáll, többre becsulve az élet reális javait hírnél, dicsőségnél; de van aztán olyan is, ki életerének utolsó cseppjével küzd a diadalért, hogy kivíjja helyét abban a jövőben, melynek dicsőséget eddig csak ábrándjai előlegezték ki számára, s mely neki többé nem fizet, csak ó annak. Reviczky ez utóbbiak közé tartozott, s innen a borongós harmonia, mely lelkeknek, érzelmeinek megütött billentyűit kiegészítette életsorsa sötét akkordjával, hogy azt az

elegikus, panaszos moll-zengzetet hozza létre, mely költészetének alaphangját képezi.

Az oly ifjan elhunyt költő élete nem külső eseményekben volt gazdag, csak családásokban és küzdelmekben. Vitkőczon, Nyitra megyében születve 1855-ben, már korán megfosztotta a a sors a szülői szeretet meglétől, mely a boldogabb fejlődés záloga. Három éves volt csak, mikor anyját, Zmeskál Juditot elvesztette, s atyját, Reviczky Kálmán testőrtisztet Bécsbe követte. Kilenc éves korában másodsor is árvaságra maradt atya elhunytával, s ez időtől Barsmegyében, rokonainál növekedve folytatta iskoláit, melyeket Léván, Pozsonyban, s mint jogász Pes-

ten végezt be. Bécsi és pozsonyi tartózkodása később elhatározó irányt adott irodalmi fejlődésére is; e két városban sajátította el annyira a német nyelvet, hogy később nemcsak német nyelvű lapot szerkeszthetett Kassán, de a német klasszikusoknak is legbensőbb forrásaihoz férközhettén, azokkal rokon elemeket vegyített költsése világába, azoknak világnézetét, gondolkozási és felfogási módját sajátította el s halvány bölcséletükből is sokat merített esztetikai és kritikai fejtegetéseiben, melyeket már ez időben kezdett a «Reform»-ba, a «Hon»-ba, a «Figyelő»-be és «Koszorú»-ba irogatni.

De józan géniusza visszautasította a német

REVICZKY GYULA. Gözleth fényképe után.